

# Vanhempien osallistuminen Lippuniemen päiväkodin vanhempainryhmään

**Henna Kärkkäinen  
Katriina Määttä**

Opinnäytetyö

---

Valitse kohde.



Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Kärkkäinen, Henna ja Määttä, Katriina	
Työn nimi Vanhempien osallistuminen Lippuniemen päiväkodin vanhempainryhmään	
Päiväys	26.3.2012
Sivumäärä/Liitteet	52/10
Ohjaaja(t) Juntunen Anne-Leena	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Lippuniemen päiväkoti	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkimme opinnäytetyössämme vanhempien osallistumista päiväkodin vanhempainryhmään. Opinnäytetyössä tutkittiin, minkä vuoksi vanhemmat osallistuvat vanhempainryhmään, mitkä tekijät estävät vanhempia osallistumasta ja miten vanhempainryhmää voi kehittää. Tutkimuksen tavoitteena oli, että Lippuniemen päiväkoti saa tietoa vanhempien osallistumista edistävästä ja estävistä tekijöistä sekä kehittämis ehdotuksista. Tutkimustuloksia käyttäen päiväkoti voi kehittää vanhempainryhmää ja vanhempain toimintaa yhdessä vanhempainryhmän vanhempien kanssa. Opinnäytetyöllä haluttiin tehdä näkyväksi vanhempainryhmän merkitystä vanhemmille ja päiväkodille.</p> <p>Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluilta ja eläytymismenetelmällä. Teemahaastatteluihin osallistuivat vanhempainryhmän vanhemmat ja päiväkodin työntekijät. Eläytymismenetelmään osallistuivat päiväkodin muut vanhemmat. Tutkimusaineisto analysoitiin aineistolähtöistä analyysiä käyttäen.</p> <p>Opinnäytetyön pohjana toimi teoreettinen viitekehys, jossa perehdyttiin vanhempain toimintaan ja kasvatuskumppanuuteen. Tarkastelimme vanhempainryhmää sosiaalipedagogisesta näkökulmasta keskittyen osallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja sosiokulttuuriseen innostamiseen. Lisäksi viitekehys rakentui vanhempien vertaistuesta, vapaaehtoistoiminnasta ja sosiaalisesta pääomasta.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista selvisi, että vanhemmat osallistuvat vanhempainryhmään edistääkseen yhteisöllisyyttä ja vahvistaakseen kasvatuskumppanuutta. Tutkimuksesta tuli esille, että vanhempainryhmän vaatavuus ja sitovuus estävät vanhempia osallistumasta. Kehittämis ehdotuksissa ehdotettiin, että vanhempainryhmällä tavoiteltaisiin enemmän yhteisöllisyyttä. Vanhempainryhmä on hyödyllinen kasvatuskumppanuuden kehittämisessä.</p>	
Avainsanat Vanhempain toiminta, kasvatuskumppanuus, osallisuus, yhteisöllisyys, sosiokulttuurinen innostaminen	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Social Services			
Author(s) Kärkkäinen, Henna and Määttä, Katriina			
Title of Thesis Participation of parents in a day care center's parent group			
Date	19.4.2012	Pages/Appendices	52/10
Supervisor(s) Juntunen, Anne-Leena			
Client Organisation /Partners Lippuniemi day care center			
<p>Abstract</p> <p>There were studied parents' participation in a day care center's parent group in this thesis. The reasons for parents to participate in the parent group were researched as well as, what prevent parents' participation and how to develop the parent group. The aim of the research was to give information to Lippuniemi day care center about things that advance and prevent participation, and also to give development propositions. With the help of these results the day care center can develop the parent group and parent group activities together with parents. With this thesis there is a purpose to show the significance of the parent group to the parents and day care center.</p> <p>The thesis was a qualitative research. The research materials was collected by using the theme interview and empathizing method. The parents of the parent group and workers of the day care center took part in theme interviews. The other parents of the day care center participated in the empathizing method. The research material was analyzed using the method of inductive content analysis.</p> <p>The base of the thesis was the theoretical frame of reference, where studied parental activity and educational partnership were studied. There was viewed the parent group from a sociopedagogical perspective focusing on the participation, community and socio-cultural inspiring. In addition to this, the theoretical frame of reference dealt with by peer support of parents, voluntary work and social capital.</p> <p>The results of the research revealed that the parents participated in the parent group because they want to promote the community and strengthen educational partnership. The results also showed that the complexity and commitment to the parent group prevent parents from participating. It was also proposed that the parent group should pursue communality in the day care center. The parent group is useful in developing the educational partnership.</p>			
Keywords Parental activity, educational partnership, participation, communality, socio-cultural inspiring			

# SISÄLTÖ

## TIIVISTELMÄ

## ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	7
2	PÄIVÄKODIN VANHEMPAINTOIMINTA .....	10
	2.1 Vanhempien vertaistuki ja vapaaehtoistoiminta .....	11
	2.2 Vanhempien sosiaalinen pääoma .....	12
3	KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄHOIDOSSA .....	14
	3.1 Vanhemmuuden haasteet.....	16
	3.2 Vanhempainryhmä vanhemmuuden tukena.....	16
4	SOSIAALIPEDAGOGINEN NÄKÖKULMA VANHEMPAINRYHMÄÄN .....	18
	4.1 Osallisuus ja yhteisöllisyys vanhempainryhmässä.....	18
	4.2 Sosiokulttuurinen innostaminen vanhempainryhmään osallistumisessa .....	19
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS .....	22
	5.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	22
	5.2 Tutkimusmenetelmät .....	22
	5.2.1 Teemahaastattelu .....	23
	5.2.2 Eläytymismenetelmä.....	24
	5.3 Tutkimusaineiston keruu .....	25
	5.4 Aineiston analysointi .....	27
	5.4.1 Teemahaastattelujen analysointi.....	28
	5.4.2 Eläytymismenetelmätarinoiden analysointi.....	28
	5.5 Luotettavuus ja eettisyys.....	29
6	TEEMAHAASTATTELUJEN TULOKSET .....	31
	6.1 Vanhempainryhmään osallistumista edistävät tekijät.....	31
	6.2 Esteet vanhempainryhmään osallistumiseen.....	34
	6.3 Vanhempainryhmän ja vanhempain toiminnan kehittäminen.....	36
7	ELÄYTYMISMENETELMÄTARINOIDEN TULOKSET.....	40
	7.1 Vanhempainryhmään osallistumista edistävät tekijät.....	40
	7.2 Esteet vanhempainryhmään osallistumiseen.....	40
8	POHDINTA .....	43
	LÄHTEET .....	49

## LIITTEET

- Liite 1 Teemahaastattelurunko vanhempainryhmän vanhemmille
- Liite 2 Teemahaastattelurunko työntekijöille
- Liite 3 Eläytymismenetelmä kertomus 1
- Liite 4 Eläytymismenetelmä kertomus 2
- Liite 5 Avoimen haastattelun runko
- Liite 6 Tutkimuslupa
- Liite 7 Saatekirje vanhemmille eläytymismenetelmästä
- Liite 8 Saatekirje vanhempainryhmän vanhemmille teemahaastattelusta
- Liite 9 Esimerkki teemahaastattelun analyysistä
- Liite 10 Esimerkki eläytymismenetelmätarinoiden analyysistä

## 1 JOHDANTO

Päiväkodin vanhempainryhmät ovat vähän tutkittu aihealue. Vanhempainryhmiä ovat tutkineet muun muassa Heli Ruuskanen ja Satu Vainiola sekä Kirsi Sirola. Aihetta käsitellään Heli Ruuskasen ja Satu Vainiolan vuonna 2010 tekemässä opinnäytetyössä, jossa selvitettiin vanhempainyhdistystoimijoiden tuen tarpeita ja näkemyksiä toiminnan merkityksestä. Lisäksi he tarkastelivat myös vanhempainyhdistystoimintaa päiväkodin kasvatuskumppanuudessa. (Ruuskanen & Vainiola 2010, 2.) Kirsi Sirola on perehtynyt vanhempainyhdistystoimintaan pro gradussaan *Päiväkodin vanhempainyhdistykset vanhemmuuden tukena ja yhteisöllisen kasvatusvastuun toteuttajina*. Vuonna 2005 julkaistussa tutkimuksessa tarkastellaan Helsingin kaupungin päiväkotien vanhempainryhmien yhteisöllisyyttä ja itsevastuuta. Siinä kysytään muodostaako vanhempainryhmä vanhemmuutta vahvistavaa turvaverkkoa ja luoko se yhteisöllisyyttä. (Sirola 2005, 2.) Näistä tutkimuksista jäi kuitenkin puuttumaan syvempi tarkastelu siitä, mikä saa vanhemmat lähtemään mukaan vanhempaintoimintaan tai estää heidän osallistumisensa.

Päiväkodin vanhempainryhmä on ryhmä vanhempia, jotka järjestäytyvät toimimaan päiväkodin lasten hyväksi. Vanhempainryhmässä toimiminen on vapaaehtoistyötä ja se on yksi muoto yhteistyölle vanhempien kanssa (Artola 2005, 156). Vanhempainryhmä tutustuttaa vanhempia päiväkodin arkeen ja toiminnan kautta vanhemmat tutustuvat myös toisiin perheisiin (Suomen vanhempainliitto ry).

Opinnäytetyössämme tutkittiin, mikä vuoksi päiväkodin vanhempainryhmään osallistutaan ja mitkä ovat osallistumista estäviä tekijöitä. Lisäksi työssä selvitetään, miten vanhempainryhmää ja vanhempaintoimintaa voi kehittää. Työn tavoitteena on saada tietoa vanhempien osallistumista edistävästä ja estävästä tekijöistä. Tavoitteena on myös saada selville vanhempainryhmän kehittämis ehdotuksia. Teemme opinnäytetyössämme näkyväksi päiväkodin vanhempainryhmän merkitystä vanhemmille ja päiväkodille. Korostamme vanhempainryhmän merkitystä kasvatuskumppanuudelle. Käsitteemme ja kirjallisuuden (Artola 2005) perusteella vanhempainryhmätoiminta edistää vanhempien ja lasten osallisuutta sekä kasvatuskumppanuutta. Vanhempainryhmässä toimiminen edesauttaa sosiaalisten verkostojen syntymistä ja ylläpitoa sekä luo yhteisöllisyyttä.

Opinnäytetyössämme tutkimme päiväkodin vanhempainryhmän toimintaa, jossa keskeistä on kasvatuskumppanuus, vanhempien vertaistuki, vapaaehtoistoiminta ja sosi-

aalinen pääoma. Vanhempien tukemiseen perehdymme sekä vanhempien että ammattikasvattajien kannalta. Opinnäytetyön teoreettisena viitekehyksenä ovat kasvatuskumppanuus ja sosiaalipedagogiikka, joista saamme kulttuurista näkökulmaa opinnäytetyöhömmme. Sosiaalipedagogiikan osuudessa käsittelemme yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja sosiokulttuurista innostamista. Olemme kiinnostuneita siitä, miten työntekijät voivat innostaa vanhempia mukaan toimintaan ja jatkamaan toiminnassa mukana. (Kuvio 1.) Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössämme ovat päiväkodin vanhempaintoiminta, kasvatuskumppanuus, osallisuus ja yhteisöllisyys sekä sosiokulttuurinen innostaminen.

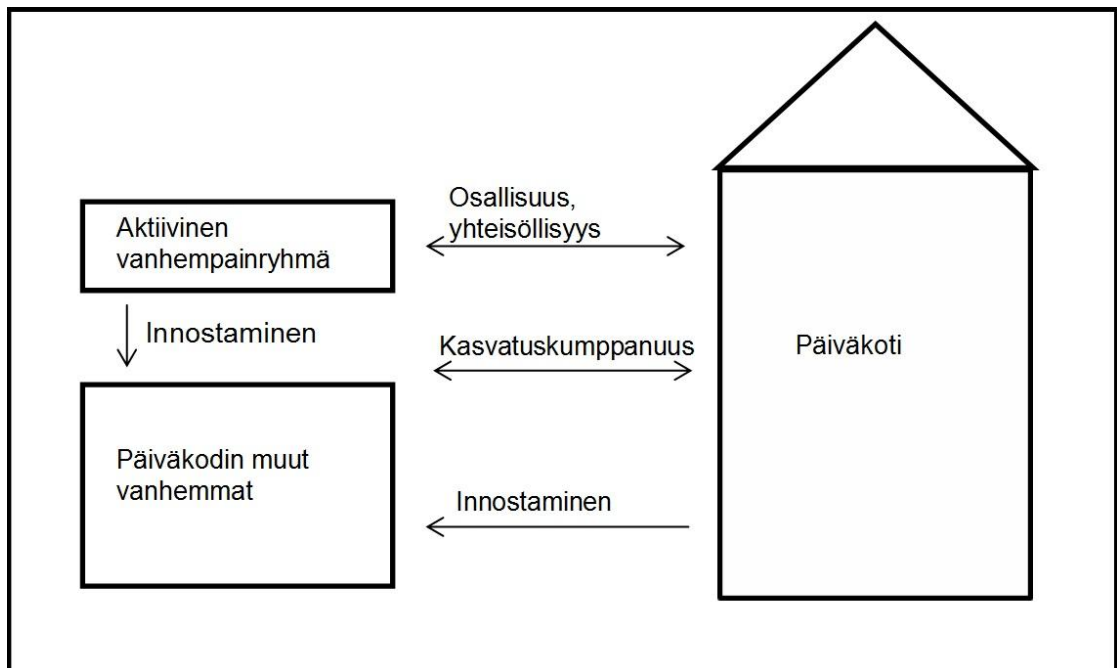
#### Vanhempaintoiminta Lippuniemen päiväkodissa

Toimeksiantaja on Lippuniemen päiväkotikoti, joka kuuluu Iisalmen kaupungin päivähoitopalveluihin. Päiväkodissa toimii kaksi lapsiryhmää ja siinä on noin 30 lasta. (Lippuniemen päiväkotikoti 2011.) Henkilökunnan arvoihin kuuluu kasvatuskumppanuuteen sitoutuminen, mikä edesauttaa vanhempainryhmän toimintaa. Päiväkodin toiminta-ajatuksena on kasvattaa ja tukea lapsia yhdessä vanhempien kanssa. Päiväkotikoti haluaa luoda lämpimän ja hyväksyvän ilmapiirin, johon yhteinen toiminta rakentuu. (Lippuniemen päiväkotikoti.) Lippuniemen päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa tuodaan esille kasvatuskumppanuuden yhtenä osana aktiivinen vanhempainryhmä. Vanhempainryhmä tukee päiväkodin toimintaa ja on itseohjautuva.

Vanhempainryhmällä on pitkät perinteet Lippuniemen päiväkodissa. Lippuniemen päiväkotikoti perustettiin 1984 ja vanhempainryhmä alkoi toimia aktiivisena jo 1986. Vanhempainryhmän toimintaan on kuulunut esimerkiksi perheiden toimintapäivien järjestämistä, eri kulttuureihin tutustuttamista ja varainkeruuta lasten retkiin. Vanhempaintoimintaan on kuulunut myös konkreettista auttamista, esimerkiksi päiväkodin ympäristön kunnostamista. Vanhempainryhmän aikaansaannoksiin kuuluu esimerkiksi päiväkodin oman keittiön säilyminen pidempään ja päiväkodin piha-alueen laajennus. Aikaisemmin ryhmä on vaikuttanut päiväkodin pedagogiseen toimintaan, esimerkiksi vanhempainryhmä on ottanut kantaa ulkoilun lisäämiseen. Nykyään toiminta painottuu enemmän varainkeruuseen vanhempaintoiminnan ylläpitämiseksi. (Hänninen 14.4.2011; Pitkänen 14.4.2011.) Vanhempainryhmiä on Iisalmissa harvassa, tällä hetkellä toimii vain yksi tämän lisäksi. On siis erityistä, että tässä päiväkodissa ryhmä on toiminut niin pitkään. Päiväkotikoti olikin tutkimusta suunniteltaessa erityisen kiinnostunut siitä, mikä motivoi vanhempia osallistumaan toimintaan mukaan. Myös vanhempainryhmän kehittämisehdotuksia toivottiin selvitetävän. Työntekijät halusivat tietää etenkin, miten päiväkodin ryhmälle antamaa tukea voisi kehittää.



Päiväkodin vanhempainryhmään kuuluvat periaatteessa kaikki päiväkodin vanhemmat, mutta käytännössä aktiivisesti siinä toimii pieni ryhmä vanhempia, haastatteluhetkellä kolme perhettä. Selvyyden vuoksi käytämme heistä nimitystä vanhempainryhmän vanhemmat. Aktiiviset vanhempainryhmän vanhemmat osallistuvat vanhempainryhmän kokouksiin ja suunnittelevat toimintaa sekä ovat yhteistyössä päiväkodin työntekijöiden kanssa vanhempainryhmän asioissa. Muut päiväkodin vanhemmat, jotka eivät ole ryhmän aktiivisia jäseniä, osallistuvat esimerkiksi yhteisiin tapahtumiin sekä varainkeruuseen. (Hänninen 14.3.2011; Pitkänen 14.4.2011.) Tässä opinnäytetyössä tarkoitamme vanhempainryhmän toimintaa, sillä ajatellaan vanhempainryhmän olevan tavoitteellista ja järjestäytyntä toimintaa.



KUVIO 1. Päiväkodin vanhempainryhmän teoreettinen viitekehys

Olemme jakaneet aktiiviseksi vanhempainryhmäksi vanhempainryhmän vanhemmat ja muut päiväkodin vanhemmat erikseen. Vanhempainryhmä on osa kasvatuskumppanuutta vanhempien ja päiväkodin välillä. Vanhempainryhmässä toimiminen lisää perheiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä perheiden että päiväkodin kesken. Aktiivisen vanhempainryhmän vanhemmat innostavat päiväkodin vanhempia mukaan toimintaan. Päiväkodin työntekijät taas innostavat vanhempia osallistumaan vanhempainryhmään sekä toimimaan siinä. (Kuvio 1.)

## 2 PÄIVÄKODIN VANHEMPAINTOIMINTA

Tässä luvussa käsittelemme päiväkodin vanhempaintoimintaa, sen myötä saatavaa vertaistukea ja sosiaalista pääomaa. Käsittelemme vanhempaintoimintaa vapaaehtoistoimintana. Vanhempainryhmiä toimii päiväkotien lisäksi kouluissa. Vanhempainryhmät voivat toimia vapaamuotoisemmin tai halutessaan ryhmä voi rekisteröityä viralliseksi vanhempainyhdistykseksi. Vanhempainryhmät ovat aina avoimia kaikille halukkaille vanhemmille. (Suomen vanhempainliitto ry.)

Vanhempaintoiminnalla vanhemmat tekevät vapaaehtoistyötä, jonka päämääränä on edistää lasten kasvua ja oppimista lapsen kasvuympäristössä. Vanhempaintoiminnassa vanhemmat pääsevät tutustumaan päiväkodin toimintaan ja saavat mahdollisuuden vaikuttaa siihen. Vanhempaintoiminnalla vanhemmat voivat edistää monia lapsen hyvinvointiin liittyviä asioita. Tällä toiminnalla vanhemmat saavat lasten ilon kautta iloa myös itselleen. (Suomen vanhempainliitto ry.)

Bronfenbrennerin ekologisessa teoriassa korostetaan lapsen ympäristötekijöiden merkitystä lapsen kannalta. Ekologisessa teoriassa lapsen kehitykseen heijastuu useiden ympäristösystemien yhteisvaikutus. Lapsen kasvuympäristössä suoraan lapseen vaikuttavat perhe, koulu ja harrastukset. Toimijoiden keskinäinen yhteys on ympäristötekijä, joka vaikuttaa myös lapsen kasvuun. Kasvuympäristön toimijoiden, kuten päiväkodin ja vanhempainryhmän, suhteella ja yhteistyöllä on merkitystä lapselle. (Santrock 2010, 32–33.)

Vanhempaintoiminnalla yhdistetään vanhempia ja työntekijöitä. Toiminta tuo uusia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Päiväkodin henkilökunta tulee samalla tutummaksi, mikä helpottaa yhteistyötä. Varhaiskasvatussuunnitelmien ja muun toiminnan suunnittelussa kannattaa hyödyntää vanhempien asiantuntemusta ja kokemusta. Vanhempien vaikutusmahdollisuudet yltyvät päiväkodin sekä kunnan toimintaan. Vaikutusmahdollisuuksiin kannattaa käyttää oikeuttaan, jotta lasten ääni ja tarpeet tulevat esille. Vanhemmilta saadaankin tarvittavaa palautetta, joka auttaa toiminnan laadun kehittämisessä. Yhteistyön avoin ja välitön ilmapiiri auttaa kaikkia toimijoita toimimaan yhdessä. Vanhempaintoiminnalla voi vaikuttaa esimerkiksi tavarahankintoihin sekä päiväkodin remontteihin, ja joskus vaikuttaminen ilmenee epäkohtien esiintuomisena. (Artola 2005, 156–157.)

Vanhempaintoiminnan myötä perheet laajentavat ja vahvistavat sosiaalisia verkostojaan, jolloin lapset saavat lisää kavereita, jotka vanhemmatkin tuntevat. Lapsille muodostuu tuttuun aikuisten tukiverkko, mikä lisää turvallisuuden tunnetta. Samalla vanhemmat saavat vertaistukea, koska voivat vaihtaa ajatuksia vanhemmuudesta ja perhe-elämästä. Keskusteluissa vanhemmille avautuu uusia näkökulmia kasvatuksen kysymyksiin. Vanhempaintoiminnassa järjestetään tapahtumia ja toimintaa kaikille päiväkodin perheille. (Suomen vanhempainliitto ry.)

## 2.1 Vanhempainvertaistuki ja vapaaehtoistoiminta

Vertaistuki tarkoittaa keskinäistä tukea, joka voi olla järjestäytynyt vapaasti tai organisoitusti. Sama elämäntilanne yhdistää ihmisiä vertaisryhmässä, jossa he ovat tukena toisille ja selvittelevät tilannettaan. Päivähoito tarjoaa otollisen paikan ryhmien vertaistoimintaan. Vanhemmat, joilla on samanikäisiä lapsia, pohtivat yleensä samankaltaisia asioita lapsen kasvusta ja kehityksestä. Asioiden jakaminen yhdessä ehkäisee ongelmien kasvua sekä lieventää huolia. Vanhemmat saavat toisiltaan uusia vinkkejä ja apua kasvatukseen. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2007, 166–167.)

Vertaisryhmätoiminnalla voidaan saada aikaan ystävyys-suhteita ja samalla yhteisöllisyyttä (Hyväri 2005, 215). Vertaisryhmissä muuten oletettavasti tuntemattomat henkilöt tapaavat toisiaan säännöllisesti. Ryhmän perustajia ovat ammattilaiset tai kansalaiset. Ryhmässä ei voi keskittyä ainoastaan omaan tilanteeseen, vaan siinä jaetaan kokemuksia. Yksi ihminen voi kuulua samanaikaisesti moneen eri vertaistuen muotoon. Vertaisverkostoja voi olla monenlaisia, ja niihin sitoutumisen asteen voi valita itse. Vertaisryhmissä voi löytää samanhenkisiä ystäviä, ja ryhmässä voidaan puhua muustakin kuin ryhmän yhteen saattaneesta elämäntilanteesta tai ongelmasta. Vertaisryhmissä sen jäsenten kokemustieto korostuu. (Hyväri 2005, 203.) Erilaisten kokemusten työstäminen kuuluu olennaisesti ihmisen elämänkulkuun (Hyväri 2005, 224).

Vapaaehtoistoiminnassa voi toteuttaa omaa itseään ja kiinnostuksen kohteita. Vapaaehtoisuus lisää yhteisöllisyyttä konkreettisena yhteistoimintana, sosiaalisten tunteiden ja solidaarisuuden edistäjänä. Näiden lisäksi vapaaehtoisuuden periaate luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriin ylläpitäjänä edistää yhteisöllisyyttä. (Hiilamo 2011, 5.) Vanhempainryhmiin tullaan omasta halusta, joten se on vapaaehtoistoimintaa. Vapaaehtoistoiminnassa toimitaan oman ja toisten elämänlaadun edistämisen hyväksi. Ihmisten tukeminen ja auttaminen erilaisissa tilanteissa kuuluu vapaaehtoistyön

ominaisluonteeseen. Toisaalta vapaaehtoistoiminnalle on tullut kysyntää, kun kunnilla on vaikeuksia tarjota edes peruspalveluja niiden käyttäjille. Vapaaehtoinen toiminta antaa yksilölle sosiaalisuuden ja kumppanuuden kokemuksia, unohtamatta itsetunnon vahvistumista ja yhteiskunnallisesti merkityksellistä toimintaa. Yhteisön arvoihin sitoutuminen ja tunne niiden mukaisesti toimimisesta ovat tärkeää vapaaehtoistoiminnassa. Uusien siteiden luominen ihmisten välille on myös yksi vapaaehtoistoiminnan eduista. Vapaaehtoistyöstä koituva hyöty tuntuu välittömästi yhteisössä. Yhteisöllisyyden kokemus ilmenee yksinkertaisesti siitä tunteesta, että on välittäviä ihmisiä. (Hiilamo 2011, 10–11.)

Ammattilaiset kehittelevät erilaisia tapoja tukea ja käynnistää vertaistoimintaa. Vertaisryhmien jäsenten ja ammattilaisten rinnakkain elo ei ole kuitenkaan aina mutkallista. (Hyväri 2005, 203.) Vertaistuen perustana on vastavuoroisuus, ja roolit vaihtelevat koko ajan. Vertaistoimijoiden ja ammattilaisten toimijaidentiteettejä pitää selkeyttää. Vertaistoimijoiden tunnustaminen tasavertaisiksi auttamistoiminnan osapuoliksi ammattilaisten kanssa vaatii jatkuvaa työstämistä. Syntyykin kysymys, voiko sama henkilö olla sekä ammattilainen että maallikko yhtä aikaa. (Hyväri 2005, 219.)

Vertaisryhmästä saatavaa tukea ei voida pitää itsestäänselvyytenä, mutta sille voidaan luoda otolliset olosuhteet (Hyväri 2005, 219). Vertaisryhmän jäsenten asiakaskokemukset vaikuttavat ryhmän identiteetin muodostumiseen. Vertaistoiminnan lähtökohtana pidetään jäsenten tasavertaista kuulemistä. Tarvitaan rooleja ja identiteettejä koskevaa työtä, jotta päästäisiin asiakkuuden tuottamista yksipuolistavista määrittelyistä. Nämä asiakkuutta tuottavat rooli- ja identiteettimuodot estävät sosiaalisten suhteiden sekä oman toiminnan uudenlaista kokemista. Vanhempainryhmässä onkin oleellista oman aktiivisuuden löytäminen, pelkän passiivisen ulkoapäin tulevien ohjeiden noudattamisen sijaan. (Hyväri 2005, 221.)

## 2.2 Vanhempien sosiaalinen pääoma

Ilmonen (2004, 101) toteaa Putnamiin (1993) viitaten sosiaalisen pääoman rakentuvan eri osa-alueista, joita ovat sosiaaliset verkostot, niiden muodostamat vastavuoroiset säännöt eli miten toimitaan ja suhteiden luottamus. Sosiaalisen pääoman keskeisin käsite on luottamus. Vanhempainryhmä sisältää sosiaalisen pääoman aineksia, sillä siinä on sosiaalisia verkostoja, vastavuoroisuuden sääntöjä ja luottamusta. (Coleman 1988; Putnam 1993, Ilmonen 2004, 101 mukaan.) Tämä yleistetty luottamus kohdistuu joko kanssaihmiin tai sosiaalisiin instituutioihin (Kivelä & Siisiäinen 2007, 151). Ihmisten on helpompi sopia yhteisistä normeista ja tavoitteista, kun he

kuuluvat johonkin ryhmään tai verkostoon. Tätä kautta luottamus syventyy ja taustojen sekä eri elämäntyylien erojen ymmärrys lisääntyy. (Hiilamo 2011, 7.)

Ihmisten muodostamalla yhteisöllä on sosiaalista pääomaa, jota saavutetaan yhdessä ryhmänä (Hyyppä 2005, 15). Sosiaalinen pääoma on ihmisten aikaansaama voimavara, jota käytetään, kun tavoitellaan yhteisiä kohteita. Ihmisten välinen vuorovaikutus sisältää sosiaalista pääomaa, joka saadaan käyttöön verkostoitumalla sekä yhteistyössä muiden kanssa. Sosiaalinen pääoma on jatkuvasti muutoksessa ihmisten välisissä suhteissa, eikä se ole pysyvää. Luottamuksen suhteita tulee ylläpitää, eikä pitää niitä itsestäänselvyytenä. (Hyyryläinen & Rannikko 2002, 169.)

Sosiaalisten verkostojen luottamuksellisuus toimii yhteisöjen voimavarana. Jos sosiaaliset verkostot ovat suljettuja, vastavuoroisuus ei välity eteenpäin eikä luottamus kasva. Toisin sanoen, kun vanhempainryhmä on avoin, luottamus kasvaa myös sen ulkopuolelle. (Ilmonen 2004, 107, 139.) Hyyppä (2002, 48) kertoo sosiaalisen pääoman muodostuvan ihmisten keskinäisestä hyvästä tahdosta ja vuorovaikutuksesta.

Sosiaalinen pääoma vaikuttaa ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin (Hyyppä 2005, 16). Hanifin mukaan vapaaehtoistyö kasvattaa sosiaalista pääomaa. Sosiaalisen pääoman ajatellaan rakentuvan sosiaalisista verkostoista, vastavuoroisuuden normista ja luottamuksesta. Kansalaisyhteiskunta eli järjestöjen kautta tapahtuva vapaaehtoistyö ja epävirallinen auttamistyö, jossa ystävät, sukulaiset ja tuttavat auttavat toisiaan, on tärkeää. (Hanifi 2011, 39.) Sosiaalinen pääoma parantaa tiedon kulkemista ihmisten välillä ja edistää sosiaalista kanssakäymistä. Yksilöiden empatiakyky paranee sosiaalisen pääoman myötä ja myös elämänlaatu vahvistuu. (Putnam 1993; 2000, Ruuskanen 2007, 11–12 mukaan.)

Yhteisöllisyys nivoutuu tiiviisti sosiaaliseen pääomaan. Sosiaalinen pääoma sisältää yhteisössä vallitsevia normeja sekä luottamusta, joka luo yhteisöjä. Tämä luottamus on oleellinen tekijä lisäämään yhteisön toimintamahdollisuuksia. Tällöin siitä tulee yhteisön ominaisuus. Sosiaalinen pääoma viittaakin yhteisöjen kykyyn toimia yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Sosiaalinen pääoma yhteisössä edesauttaa vuorovaikutusta, tehostaa yhteisön toimintaa sekä helpottaa yksilöiden mahdollisuuksia päästä tavoitteisiinsa. (Hiilamo 2011, 4.)

### 3 KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄHOIDOSSA

Tässä luvussa käsitellään päivähoiton kasvatuskumppanuutta, joka perustuu vanhempien ja työntekijöiden yhteistyöhön. Tämän yhteistyön tavoitteena on lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen. Kasvatuskumppanuus on tärkeä tekijä lasten kasvatuksessa. Perehdymme myös vanhemmuuden haasteisiin ja sen tukemiseen sekä siihen, miten vanhempainryhmä voi olla tukemassa vanhemmuutta. Varhaiskasvatukseen kuuluu vanhemmuuden tukeminen, sillä se vaikuttaa lapsen hyvinvointiin.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa nostetaan tärkeänä teemana kasvatuskumppanuus. Se määritellään vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan väliseksi yhteistyöksi, jossa molemmilla on oma rooli mutta yhteinen päämäärä. Vanhemmat tuntevat oman lapsensa parhaiten, henkilökunta taas tuo oman ammatillisen näkemyksensä asioihin. Yhteinen tavoite on lapsen kasvun ja kehityksen sekä oppimisen tukeminen. (Stakes 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuuteen kuuluu, että kuunnellaan vanhempien toiveita ja ideoita toimintaan sen sijaan, että vain päiväkotitoiminta suunnittelisi toimintaa yksin ja tiedottaisi siitä kuulematta vanhempia. On tärkeää, että ammattikasvattajilla on tiedossa lasten vanhempien arvot ja näkemykset kasvatuksesta, jotta he voivat ottaa ne huomioon kasvatuskumppanuussuhteessa ja lasten kasvatuksessa. Kun vanhemmille tehdään näkyväksi päiväkodin arvot, toiminnan perusta tulee samalla tutuksi. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118.)

Päivähoiton yksiköissä laaditaan yksikön oma varhaiskasvatussuunnitelma ja vanhempien tulee voida vaikuttaa siihen. Vanhempien kanssa laaditaan myös lapsen yksilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Tämän suunnitelman tekemisessä on yhtenä tavoitteena vanhempien näkemysten huomioiminen. (Stakes 2005, 32–33.) Varhaiskasvatuksella tavoitellaan lapsen kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä ja, jotta lapsi voi hyvin, tulee myös vanhempien voida hyvin. Tämän vuoksi vanhempien tukeminen on sidoksissa lasten tukemiseen. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on antaa lapselle hyvät lähtökohdat kasvaa, kehittyä ja oppia. Tässä tarvitaan kasvattajien ja vanhempien yhteistä toimintaa. (Stakes 2005, 11–15.)

Varhaiskasvatuksessa lähtökohtana on lapsilähtöinen toiminta, joka onnistuu vain yhteistyössä vanhempien kanssa (Järvinen ym. 2009, 34). Lasten päivähoitolaissa sanotaan, että päivähoiton tulee tukea vanhempia kasvatustyössä sekä yhteistyössä

kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden kehitystä ja tasapainoista kehitystä (Järvinen ym. 2009, 89; Laki lasten päivähoidosta L 1973/36). Päivähoitolaki määrittelee päiväkotityön perustehtävän. Perustehtävällä vastataan siihen, miksi päiväkoti on olemassa. Päiväkodin olemassaolokin jo tukee perheitä, mutta aktiivinen työyhteisö edesauttaa perustehtävän syvempää toteutumista yhteistyössä kotien kanssa. Tavoitteiden asettaminen on keskeistä, jotta perustehtävä saataisiin toteutettua. Vuorovaikutus muun henkilökunnan ja perheiden kanssa on välttämätöntä tavoitteellisuudessa ja sen arvioinnissa. (Haapamäki 2000, 21–23.)

Dialogisuus on tärkeä osa kasvatuskumppanuutta. Se on keskustelun osapuolten välistä vuorovaikutusta, jossa molemmat tulevat kuulluksi ja ovat tasapuolisia kumppaneita. Dialogisuudessa on mahdollista käsitellä erimielisyyksiä, kun taustalla on molemminpuolinen kunnioitus ja yhteinen tavoite lapsen etu. (Järvinen ym. 2009, 119.) Kun vanhemmat tietävät runsaasti lapsen arjesta päiväkodissa, se voi turvata merkittävästi lapsen kehitystä (Lyyra 2004, 106).

Päivähoito pohjautuu vanhempien ja henkilökunnan yhteistyöhön, jonka perustana on toimiva ja kunnioittava vuorovaikutus. Kunnioittavaa vuorovaikutusta on, että henkilökunta osaa ottaa asiat esille vanhempien kanssa ymmärrettävällä tavalla ammattimaista kynnystä madaltaen. Yhteistyössä on tärkeää selvittää vanhempien aktiivisuus ja halu panostaa yhteistyöhön päiväkodin kanssa. (Järvinen ym. 2009, 164.)

Oleennaista yhteistyössä vanhempien kanssa on arvostava kohtaaminen. Arvostavalle kohtaamiselle sopivia tilanteita ovat jokapäiväiset keskustelut, vanhempainillat, yhteiset tapahtumat ja juhlat sekä vanhempainyhdistystoiminta. Vuorovaikutusta tukevat kirjalliset viestit, kuten kuukausikirjeet, kasvun kansiot sekä reissuvihot. Vanhempien arvostava kohtaaminen edellyttää palveluhenkisyttä, johon sisältyy kuuntelua, tukemista, ohjaamista ja neuvomista. (Järvinen ym. 2009, 164.)

Kasvatuskumppanuutta voidaan syventää vanhempien kasvatuskeskusteluilla. Näissä keskusteluilloissa voidaan pohtia, mitä vanhemmat pitävät tärkeänä päivähoitossa. Lisäksi voidaan keskustella vanhempien kanssa ajankohtaisista kasvatusaiheista. Keskustelemalla vanhemmat saavat lisää tietoa päivähoiton kasvuympäristöstä lapsen kannalta. Päiväkodin työntekijät saavat keskustelujen myötä tietoa, mitkä asiat ovat vanhemmille tärkeitä. Päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien on hyvä tutustua toisiinsa kasvatuskumppanuuden vahvistamiseksi ja sujuvuuden kannalta. Vanhempien osallistuminen päivähoiton arkeen on tärkeää kaikkien kannalta. Tähän yhtei-

seen tekemiseen ja arjen jakamiseen vanhempainryhmä tarjoaa hyvät edellytykset. (Vilèn ym. 2011, 112.)

### 3.1 Vanhemmuuden haasteet

Vanhemmuuteen kasvaminen on iso askel vanhemmiksi tulleille. Vanhemmaksi tuleminen on aina iso muutos elämässä. (Vilèn ym. 2011, 93.) Vanhemmuus kasvaa ja kehittyy lapsen myötä. Vanhemmuutta on läsnäolo lapsen arjessa, ja siinä on tärkeää vuorovaikutus lapsen kanssa. Yhteiskunnallinen tilanne ja kiireinen elämäntyylivähentävät perheiden yhteistä aikaa. Tällöin vanhemman ja lapsen yhteinen aika jää vähemmälle, ja se vähentää perheen yhteistä vahvuuden tunnetta. Kulttuurissamme perheet nähdään yksityisinä yhteisöinä, jotka ovat melko suljettuja suhteessa muuhun yhteiskuntaan. (Järvinen ym. 2009, 15.)

Vanhemmuuteen vaikuttaa monta asiaa, kuten perhe-elämän kaaren vaihe, nykyinen elämäntilanne sekä perheen voimavarat. Riittävän hyvän vanhemmuuden toteutumiseen vaikuttavat itsetuntemus omasta kyvykkyydestä vanhempana ja omat lapsuuden kokemukset. Vanhemmuus on alati kehittyvää eikä siinä tulla koskaan täysin valmiiksi. Käsitys riittävän hyvästä vanhemmuudesta on aina subjektiivinen. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2007, 90–91.)

Aikaisemmin tieto vanhemmuuteen liittyvistä asioista kulkeutui sukupolvelta toiselle. Nykyään vanhemmat saavat tietoa sekä tukea paljon viranomaisverkostolta. Tuen muoto on siis muuttunut, mikä lisää yhteiskunnan vastuuta tukea perheitä. Vanhempien tukeminen päivähoitossa on tärkeää siten, että vanhemmat kokevat osaavansa ja jaksavansa toimia lapsensa kanssa. Vanhemmuuden tukeminen päivähoitossa tukee myös lapsen kasvua ja kehitystä. (Vilèn ym. 2011, 86, 112.)

### 3.2 Vanhempainryhmä vanhemmuuden tukena

Vanhempainryhmässä vanhemmat kokoontuvat ryhmänä ja tämä vertaistuki tukee heidän vanhemmuuttaan. Vanhemmuuteen kuuluu tarve jakaa kokemuksia ja keskustella toisten vanhempien kanssa avoimesti. Ryhmään kuulumisen kautta saadaan hyväksyntää vanhempana toimimiseen. Toisilta saadaan vinkkejä, miten joistakin lapsiperheen arjen tilanteista voi selvitä. Muiden kokemusten kuuleminen auttaa jaksamaan omilla tilanteilla. Samankaltaisuuden kokeminen tuo helpotusta vanhemmuuden haasteiden kokemuksiin. Ryhmässä pääsee auttamaan muita vanhem-



pia ja jakamaan vastuuta, mitkä lisäävät heidän itsetuntoa. (Vilèn ym. 2011, 121–124.)

Lastensuojelulaki velvoittaa ennaltaehkäisevään lastensuojeluun, jota tehdään muun muassa päivähoitossa. Päivähoidon kontekstissa se merkitsee vanhempien tukemista. Ehkäisevän lastensuojelun keinoin tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä sekä turvataan kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Lastensuojelulaki L 2007/417.) Päiväkodin tulee tukea vanhemmuutta, ja vanhempainryhmän kautta voidaan syventää kumppanuussuhdetta, jonka myötä työntekijöiden antama vanhemmuuden tuki kasvaa. Vanhempainryhmä voi järjestää keskusteluiltoja tai muuta toimintaa, jotka liittyvät vanhemmuuden tukemiseen. (Vilèn ym.2011,112.)

Ammattikasvattajien vanhemmille antama tuki on yleensä emotionaalista. Päivähoidon työntekijät useimmiten rohkaisevat vanhempia, jotta heidän itseluottamuksensa lasten kasvattajina vahvistuisi. Vanhemmat puolestaan tukevat päiväkodin toimintaa antamalla lisätietoa lapsesta. Vuoden 2000 Perhebarometrin mukaan suurin osa vanhemmista kokee tarvitsevansa tukea kasvatukseen silloin tällöin. Ammattikasvattajien mielestä tukea tarvitaan useammin. Suurin osa vanhemmista koki saaneensa riittävästi tukea lasten kasvatusta koskeviin asioihin. Kuitenkin ammattikasvattajista noin puolet olisi halunnut tukea vanhempia enemmän kuin oli pystynyt. (Seppälä 2000, 37–38.)

Perheen tukeminen vaikuttaa lapsen hyvinvointiin, sillä perhe on lapsen tärkein kasvuympäristö. Perheessä lapsi kokee yhteenkuuluvuutta, saa rakkautta ja ymmärrystä. Lapsi voi olla oma itsensä ja voi ilmaista itseään ja tunteitaan avoimesti, ja olla silti hyväksytty ja arvokas perheenjäsen. Näiden myötä lapsi oppii tärkeitä elämisen taitoja. (Järvinen ym. 2009, 29.)

#### 4 SOSIAALIPEDAGOGINEN NÄKÖKULMA VANHEMPAINRYHMÄÄN

Sosiaalipedagogiikka on oppi yksilön sosiaalisesta muotoutumisesta. Se edistää yksilön sosialisatiota eli kasvamista yhteiskunnan jäseneksi. Sosiaalipedagogiikan mukaan yksilön sopeutumisella yhteiskuntaan on merkitystä, jos se mahdollistaa sekä yksilön että yhteiskunnan kehittymisen parempaan suuntaan. Tämä sopeutuminen on alati jatkuvaa ja kehittyvää. (Hämäläinen & Kurki 1997, 188; Kurki 2001, 118.) Sosiaalipedagogiikan periaatteiden mukaan päiväkodin vanhempainryhmä osallistaa ihmisiä yhteisöihin (Hämäläinen & Kurki 1997, 20).

Sosiaalipedagogisessa ajattelussa korostetaan kasvua yhteisölliseen elämään, kuitenkin yksilöllisyys huomioiden. Siinä tuetaan yksilön sosiaalista kehitystä, osallisuutta, vuorovaikutusta sekä yhteisöllisyyttä. Yksilön kasvu on yhteydessä arkielämän yhteisöihin. Tavoitteena sosiaalipedagogisessa toiminnassa on yksilöiden ja yhteisöjen omien voimavarojen aktivoiminen ja löytäminen, sekä aktiiviseen toimintaan kannustaminen. Näillä pyritään parantamaan elämänlaatua, tasa-arvoisuutta ja oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa sekä yksilö- että yhteisötasolla. Vanhempainryhmä toiminta on yksilöitä aktivoivaa ja siinä tavoitellaan yhteistä päämäärää. Ryhmään osallistamalla vanhemmat pääsevät osallisiksi yhteisön sekä yhteiskunnan toimintaan. Vanhempainryhmien osallisuus myös päiväkodin toimintaan vahvistuu. (Ryynänen 2009, 9.)

##### 4.1 Osallisuus ja yhteisöllisyys vanhempainryhmässä

Sosiaalipedagoginen näkökulma varhaiskasvatuksessa korostaa varhaiskasvatuksen keskeistä kysymystä, yksilön ja yhteisön välisen suhteen kehittymistä (Kurki 2001, 118). Sosiaalipedagoginen työ perustuu sosialisointiin ymmärtämiseen persoonan tukemisena ja samalla yhteisön kehittymisenä. Sosiaalipedagogiikan perusajatus varhaiskasvatuksessa näkyy menetelminä, jotka tukevat lasten osallistumista, omia valintoja ja sosiaalisuutta. Yhteistyöllä vanhempainryhmien kanssa halutaan lisätä heidän osallisuuttaan. (Kurki 2001, 133.) Osallistamalla toimintaan ihminen luo ja rakentaa itseään. Nämä toiminnot tapahtuvat yhdessä toisten kanssa, ja toisten kanssa ihmiset jakavat yhteisen tietoisuuden, unelmat ja tavoitteet. (Kurki 2001, 128.)

Sosiaalipedagogiikassa ajatellaan ihmisen perusolemukseen sisältyvän yhteisöllisen elämän. Ihminen nähdään sosiaalisena olentona, ja yhteisöllä on tärkeä merkitys yksilöllisten tavoitteiden saavuttamisessa. Jotta aito yhteisö rakentuu, tarvitaan tietyn-

laisia sosiaalisia suhteita. Tällaisia perusedellytyksiä ovat dialogi, solidaarisuus, avoimuus ja uudistuminen sekä integraatio ja pysyvyys. (Kurki 2001, 122–123.)

Yhteisön käsite ei ole yksinkertainen vaan monitasoinen ja -ulotteinen. Ihmisryhmää, joilla on yhdistävänä tekijänä esimerkiksi samankaltainen elämäntilanne tai jokin paikka jonka takia heillä on keskinäinen yhteenkuuluvuuden tunne, voidaan pitää yleisellä tasolla yhteisönä. Esimerkiksi asuinalue voi olla yhteisö, mutta ei kuitenkaan silloin, kun ihmisillä ei ole kokemusta yhteenkuuluvuudesta. Siis ihmisjoukkoja ei kannata olettaa automaattisesti yhteisöiksi. Niiden kasvua kohti yhteisöksi tulemistä voidaan kuitenkin tukea. Sosiaalipedagogiikan mukaan yhteisön ominaisuuksiin kuuluu kuitenkin vieläkin syvempiä asioita kuin pelkkä yhteenkuuluvuuden tunne. Sen mukaan yhteisö sisältää dialogisuutta ihmisten välillä, mikä merkitsee vastavuoroista ja tasapuolista suhdetta. Siinä kunnioitetaan toisten ja omaa vapautta, ja ollaan omasta vapaasta tahdosta mukana. Lisäksi dialogisuuteen kuuluvat pysyvyys, avoimuus sekä keskinäinen solidaarisuus. Yhteiseen toimintaan sitoutuminen, yhteinen tavoitteiden asettaminen ja niihin pyrkiminen sekä yhteisesti jaettu käsitys toiminnasta ovat aidon yhteisön peruselementtejä. Toisaalta tärkeitä ovat myös ihmisten keskinäinen kunnioitus ja toisten aito kohtaamisen sekä välittämisen tapa. Yhteisöllisyydessä olennaista on aktivoituminen oman elämän parantamiseen omia kykyjä ja voimavaroja hyödyntämällä. Keskeisenä tavoitteena yhteisöllisyydessä on, että aito yhteisöllisyys johtaa inhimillisempään ja oikeudenmukaisempaan yhteiskuntaan, kun yhteisöllisyys on levinnyt pienen mittakaavan kautta vähitellen laajempaan ympäristöön. (Ryynänen 2009, 11–12.)

Sosiaalipedagogiikan mukaisesti lasten perheet koetaan osaksi päiväkodin yhteisöä. Kodin ja päiväkodin yhteistyöstä hyötyvät lapsen lisäksi vanhemmat ja aikuiset. Jäsenten vuorovaikutus ja käytännön toiminta synnyttävät yhteisöllisyyttä. Vanhempainryhmät tarjoavat tähän mahdollisuuden. Osallistumalla yhteistyöhön vanhemmat voivat varmistaa vaikutusmahdollisuuksiaan lapsen asioihin. Osallisuutta koetaan sosiaalisessa verkostossa yhteisöön kuulumalla. (Rautiainen 2005, 105.)

#### 4.2 Sosiokulttuurinen innostaminen vanhempainryhmään osallistumisessa

Sosiokulttuurisen innostamisen teoria pohjautuu sosiaalipedagogiikkaan. Siinä sovelletaan sosiaalipedagogiikkaa käytännössä ammatillisessa toiminnassa. (Kurki 2000, 44.) Ammatillinen toiminta näkyy yhteisöllisen hengen kasvattamisena ja myös tunnealueen käsittelynä. Innostaja toimii ryhmänjohtajana, esimerkkinä sekä kasvattajana,

eli eri innostamisen ulottuvuudet yhdistyvät kasvattajan roolissa. Toiminta on uudistavaa ja se lähtee asiakkaista. (Kurki 2000, 80–81.)

Innostamisessa on kyse siitä, että se edesauttaa asiakkaan itsensä toteuttamista. Tietoisuus mahdollisuudesta parempaan on innostamisen taustalla. Innostaminen saa ihmisiä aktivoitumaan sekä organisoii toimintaa. Innostamisen kohteena on sosiaalisen kommunikaation edesauttaminen, tasavertaisen suhteen kehittäminen, jonka molemmat osapuolet tuntevat itsensä subjektiksi, sekä vuorovaikutuksen lisääminen. Kaikessa tässä tavoitteena on asiakkaiden elämänlaadun parantaminen. Keskeistä on se, että hyväksytään asiakkaat sellaisina kuin he ovat. Siinä luodaan myös sosiaaliselle transformaatiolle tilanteita syntyä. Transformaatio tarkoittaa yksinkertaistettuna tässä yhteydessä yhteisöjen, yhteiskuntien ja ihmisten elämän laadullista parantamista, eräänlaista muutosta. Se on keskeinen käsite innostamisessa. (Koivula 2009, 57–58; Kurki 2000, 19–20.)

Ihmisten tietoiseksi tuleminen omasta historiallisesta roolista maailmassa, yhteiskunnassa sekä yhteisössään kuuluu innostamisen tärkeimpiin tavoitteisiin. Innostamisen myötä ihmiset voivat huomata, kuinka heidän oma toimintansa elämässään, arjessaan ja lähiyhteisössään on yhteydessä suurempaan yhteisölliseen sekä yhteiskunnalliseen toimintaan. Innostaminen on yhdistelmä toimintatapoja, jotka mahdollistavat ihmisten kasvun aktiivisiksi toimijoiksi yhteisöissään, kun osallistuvat toimintaan. (Kurki 2000, 20.)

Sosiaalinen, pedagoginen ja kulttuurinen ulottuvuus ovat sosiaalipedagogisen innostamisen keskeisiä rakenteita. Sosiaalisessa ulottuvuudessa sijaitsevat yhteisö ja sen toiminta. Tämän yhteisön tai ryhmän kautta toteutuu vielä laajempaan yhteisöön sekä yhteiskuntaan liittyminen. Kulttuurisessa ulottuvuudessa puolestaan ovat taiteeseen liittyvät tapahtumat, esimerkiksi yhteisötaide, taiteen kokeminen ja keskustelu siitä. Kulttuurisessa ulottuvuudessa sijaitsee lisäksi kulttuuriperinnön siirtäminen eteenpäin. Pedagogisessa ulottuvuudessa taas sijaitsevat ihmisen sisäisen motivaation syntyminen ja myös vastuunottamisen herääminen, ihmisen persoonallisen kehittymisen tukeminen sekä yksilön oman kriittisen ajattelun herääminen. (Koivula 2009, 58.)

Päiväkodin työntekijät tekevät sosiokulttuurista innostamista omassa työssään. He innostavat vanhempia päiväkodin toimintaan ja vanhempainryhmään mukaan. Vanhempia innostetaan tasavertaiseen kasvatuskumppanuuteen ja lisätään perheiden ja työntekijöiden vuorovaikutusta. Innostamisen kautta vanhemmat huomaavat miten

omalla toiminnallaan vanhempainryhmässä on merkitystä päiväkodin yhteisölle ja perheiden toimintaan. (Kurki 2000, 19–20.) Työntekijöiden toteuttamalla innostamisella on merkitystä vanhempainryhmän jatkumiselle (Kurki 2000, 80–81).

## 5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

### 5.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössämme tutkittiin, mikä saa vanhemmat osallistumaan vanhempainryhmään. Tutkimme myös sitä, mitkä tekijät estävät vanhempia osallistumasta vanhempainryhmään. Lisäksi tutkimme miten vanhempainryhmää ja vanhempaintoimintaa voi kehittää. Tavoitteenamme on antaa tietoa päiväkodille minkä vuoksi vanhemmat osallistuvat vanhempainryhmään, osallistumisen esteistä ja kehittämisehdotuksista. Näitä tuloksia voidaan hyödyntää, kun päiväkodin henkilöstö ja vanhemmat pohtivat vanhempainryhmän perustamista ja jatkuvuuden turvaamista sekä kehittämistä. Tämän työn myötä vahvistamme päiväkodin vanhempaintoimintaa sekä kannustamme muita päiväkoteja ja vanhempia mukaan vanhempaintoimintaan.

Tutkimuskysymyksemme olivat:

1. Minkä vuoksi vanhemmat osallistuvat vanhempainryhmään?
2. Mitkä tekijät estävät vanhempia osallistumasta vanhempainryhmään?
3. Miten vanhempainryhmää ja vanhempaintoimintaa voi kehittää?

### 5.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyömme on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Käytimme tiedonkeruun menetelminä teemahaastattelua ja eläytymismenetelmää. Laadullisessa tutkimuksessa keskiössä on ihmisten välinen merkitysten maailma. Merkitykset muodostavat merkityskokonaisuuksia, jotka ilmenevät asioiden välisinä suhteina. Merkityskokonaisuudet ilmenevät toimintana, ajatuksina sekä yhteiskuntarakenteina, jotka ovat ihmisistä lähtöisin. Ihmisten kuvaukset oletettavasti sisältävät asioita, jotka ovat tärkeitä sekä merkityksellisiä. Tutkimuksessa on tärkeää pohtia, tutkitaanko kokemuksiin vai käsityksiin liittyviä merkityksiä. Kokemukset ovat jokaisen omakohtaisia, mutta käsitykset vastaavat yhteisön perinteistä ajattelun tapaa. Tämä tulee ottaa huomioon mietittäessä, kumpaa merkityksen lähtökohtaa haetaan. (Vilka 2005, 97.)

Laadullinen aineisto on yksinkertaisimmillaan tekstiä. Laadullisella tutkimuksella saatavat tulokset ovat suuremmassa mittakaavassa ajatellen aikaan ja paikkaan sidottuja, ja ne voivat muuttua ajan myötä. Kun yritetään säilyttää ja näyttää tutkittavien näkökulma mahdollisimman tarkasti, on kyse naturalistisesta tutkimusotteesta. Tutkimusta tehtäessä on myös hyvä olla mahdollisimman objektiivinen. Objektiivisuudella tarkoitetaan sitä, että tutkija ei anna esimerkiksi omien asenteiden ja arvojen vaikut-

taa tutkimuksen tuloksiin. Tämän saavuttamiseen auttaa, kun tunnistaa etukäteen omat oletuksensa. (Eskola & Suoranta 1998, 15–17.)

Laadullisessa tutkimuksessa teoriatieto on välttämätöntä. Se on lähtökohtana koko tutkimukselle. Muodostimme työmme viitekehysten vanhempainryhmästä lähtevistä käsitteistä. Keskeisimmiksi käsitteiksi muodostuivat vanhempainryhmätoiminta, kasvatuskumppanuus, osallisuus ja yhteisöllisyys sekä sosiokulttuurinen innostaminen. Viitekehys koostuu näiden käsitteiden välisistä suhteista. Tutkimuksen keskeiset käsitteet sekä niiden välillä olevat merkityssuhteet yhdessä ovat yhtä kuin opinnäytetyömme viitekehys eli teoriapohja (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 18–19.) Opinnäytetyössämme keskityimme vanhempainryhmään osallistumisen esteisiin ja edistäviin tekijöihin. Keskityimme myös vanhempainryhmän kehittämiseen sekä vanhempainryhmän antamaan ja tarvitsemaan tukeen.

### 5.2.1 Teemahaastattelu

Teemahaastatteluissa teemat mietittiin etukäteen. Muodostimme teemat teoreettisen viitekehysten mukaisesti. Teemoja tarkentamaan muodostimme kysymyksiä. Myös kysymysten sisältö rakentui käyttämäämme teoriatietoon pohjautuen. Näin muodostimme haastattelurungot. (ks. Hirsjärvi & Hurme 2001, 47; liite 1; liite 2.) Teemahaastattelussa edetään keskeisten käsitteiden ja niitä avaavien tarkentavien kysymysten mukaan. Metodologisesti teemahaastattelussa painotetaan ihmisten tulkintoja asioista sekä heidän niille antamia merkityksiä. Siinä on myös tärkeää, miten nämä merkitykset luodaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.)

Tutkimustilanteessa tutkijan tulee huomioida, millaisia motiiveja haastateltavilla on. Tutkittavilla voi olla erilaisia tarkoituksia, joita ilmaisu haastattelussa ilmentää. Joskus tutkittavat saattavat peitellä asioita, liioitella tai kaunistella asioita. Näiden näkemysten taakse tulee nähdä ja löytää motiivi. (Vilkka 2005, 99.)

Haastattelussa etuna on joustavuus, sillä asioita ja kysymyksiä voidaan selventää. Haastattelussa tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa tutkimuksen kannalta oleellisimmista asioista. Silloin voidaan antaa aiheita etukäteen haastateltaville luettavaksi. Tämä edistää haastattelun onnistumista. Tutkimuksen eettisyyttä tukee, että tiedonantajille kerrotaan etukäteen haastattelun sisällöstä. Haastatteluun valitaan ihmiset, joilla on eniten tietoa halutusta aiheesta. Joskus voidaan valita henkilöt, joilla on tiedon lisäksi kokemusta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73–74.)

Ryhmähaastattelussa tulee huomioida, että pysytään valittujen teemojen sisällä. Haastattelussa täytyy lisäksi huomioida jokaisen osallisuus. Haastattelija ei kuitenkaan osallistu keskusteluun, vaan pyrkii saamaan keskustelua aikaan sekä jakamaan puheenvuoroja tasapuolisesti. (Vilkkä 2005, 103.) Haastatellut voivat saada toisiltaan tukea ryhmähaastattelussa. Haastatelluilla on mahdollista keskustella keskenään ja muistella asioita yhdessä. Näin henkilöt voivat myös innostaa toisiaan, mikä kuuluu ryhmähaastattelun etuihin. Tällöin voidaan saada enemmän ja syvempää tietoa verrattuna yksilöhaastatteluun. (Eskola & Suoranta 1998, 95–96.)

### 5.2.2 Eläytymismenetelmä

Eläytymismenetelmä on yksi laadullisen tutkimusaineiston keräämisen keino. Siinä tutkija antaa ohjeet mitä kirjoitetaan, eli sitä sanotaan myös kehyskertomuksen tai orientaation antamiseksi. Tämän orientaation luomien mielikuvien mukaan vanhemmat sitten kirjoittavat pieniä kertomuksia. (Eskola & Suoranta 1998, 110.) Eläytymismenetelmän onnistumisessa ja monipuolisen aineiston saamisessa tärkeää on keksiä hyvä kehyskertomus (Eskola 2001, 70).

Menetelmä on alun perin kehitetty tutkimuksen tekemisen eettisten kysymysten takia, joiden ongelmat on haluttu välttää niin hyvin kuin mahdollista. Myös tutkittavien henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen on keskeistä tässä tutkimusmenetelmässä. Siis tutkittavan asemaa on haluttu huomioida, ei ainoastaan tutkijan omaa tilannetta, kuten usein muissa tutkimusmenetelmissä. (Eskola 2001, 71.)

Eläytymismenetelmässä on kahdesta neljään erilaista kehyskertomusta. Näiden variaatioiden analysoinnissa on keskeistä, mikä vastauksissa muuttuu, kun kehyskertomuksessa vaihtuu tekijä. Kehyskertomusten tulee olla lähes samanlaisia yhtä muuttujaa vaille. Eläytymismenetelmä mahdollistaa kirjoittajan omaa ajattelua ja mielikuvitusta. Tällä menetelmällä ei haeta faktoja kyseisestä aiheesta, vaan merkkejä, miten ihmiset ajattelevat siitä. (Eskola & Suoranta 1998, 110–116.) Itse kehyskertomusten on hyvä olla lyhyitä ja yksinkertaisia, sillä pitkässä kehyskertomuksessa vastaajat saattavat kiinnittää huomiota eri asioihin. Näin varioitu kohta, joka on tämän tutkimusmenetelmän kannalta oleellinen, voi jäädä tutkittavalta huomaamatta. Itse eläytymismenetelmän tutkimus tilanteen on hyvä olla rauhallinen ja on tärkeää varata tarpeeksi kiireetöntä aikaa kirjoittamiseen. Kuitenkaan esimerkiksi postikysely tutkimuksen toteuttamisessa ei ole usein hyvä vaihtoehto, sillä kertomuksen kirjoittamiseen tarvitaan aikaa ja ajatusta, eivätkä ihmiset välttämättä tule kotonaan tarttuneeksi



tutkimukseen vastaamiseen. Vastaustilanne on siis parempi toteuttaa jossain julkisessa tilassa, ja tilanne on suunniteltava etukäteen tarkkaan. (Eskola 2001, 73–75.)

Molemmissa tarinoissamme oli kuvailtu vanhempainryhmän eri tilanne. Tilanteet pohjautuivat kahteen tutkimuskysymykseemme eli minkä vuoksi vanhemmat osallistumaan vanhempainryhmään ja mitä esteitä osallistumiselle voi olla. Toisessa tarinassa eläydyttiin tilanteeseen, jossa vanhempainryhmään osallistutaan innokkaasti ja toisessa tuli eläytyä tilanteeseen, jossa osallistujia ei löytynyt (liite 3; liite 4).

Eläytymismenetelmän erottaa useista muista tiedonhankintamenetelmistä se, että siinä on variointia eri kertomusten välillä. Eläytymismenetelmässä siis tutkitaan sitä, mikä vastauksissa muuttuu, kun tarinan yhtä tärkeää tekijää muutetaan. Itsessään jo vastaukset ovat mielenkiintoisia ja antavat tietoa. Kuitenkin menetelmän varioinnin tuomien tulosten tarkasteleminen näyttää erilaisia puolia tutkimuksen kohteesta. On tavallaan mahdollista analysoida eläytymismenetelmän tuottama aineisto kaksi kertaa. Ensin analysoidaan aineisto perinteiseen laadullisen tutkimuksen tapaan, ja lisäksi voidaan tarkastella variaatioiden aiheuttamiin eroihin aineistossa. (Eskola 2001, 70.)

### 5.3 Tutkimusaineiston keruu

Keräsimme tutkimusaineiston vuoden 2011 aikana huhtikuun ja syyskuun välillä. Ennen varsinaisia teemahaastatteluja teimme kahdelle päiväkodin työntekijälle huhtikuussa avoimen haastattelun vanhempainryhmän historiasta ja taustasta. Teimme avoimen haastattelun, jotta saisimme paremman kokonaiskuvan ryhmästä ja sen toiminnasta. Avoin haastattelu muistuttaa eniten erilaisista haastattelun muodoista tavallista keskustelua (Eskola & Suoranta 1998, 87; liite 5). Pääsimme orientoitumaan vanhempainryhmän toimintaan ja siten saimme opinnäytetyöllemme syvempää ymmärrystä. Tämän ymmärryksen myötä osasimme suunnitella teemahaastattelujen ja eläytymismenetelmän sisällöt tarkemmin. Tutustuimme vanhempainryhmän pöytäkirjakansioon ja siinä oleviin tiedotteisiin. Tästä kansioista saimme tietoa, mitä vanhempainryhmä on käytännössä tehnyt toimintakausien aikana.

Testasimme molempia tutkimusmenetelmiä ennen niiden toteuttamista. Teimme teemahaastattelun testihenkilölle ja eläytymismenetelmän toimivuutta kokeilimme sähköpostin välityksellä eri testihenkilöillä. Testaamisesta saamiemme koevastausten mukaan pystyimme tarkentamaan ja laajentamaan kysymyksiä sekä ennakoimaan

sitä, miten osallistujat vastaisivat varsinaisissa tiedonkeruutilanteissa. Kun olimme saaneet tutkimusluvan, aloimme kerätä tutkimusaineistoa (liite 6).

Keräsimme eläytymismenetelmän aineiston toukokuussa. Lähetimme päiväkodin muille vanhemmille etukäteen saatekirjeen eläytymismenetelmästä (liite 7). Keräsimme tietoa eläytymismenetelmällä niiltä vanhemmilta, joita emme haastatelleet. Nämä muut vanhemmat eivät olleet vanhempainryhmän vanhempia. Päiväkodin muita perheitä oli 23. Eläytymismenetelmän toteuttamisesta ilmoitimme vanhemmille etukäteen kirjeitse ja pyysimme heitä osallistumaan siihen. Toteutimme eläytymismenetelmän päiväkodilla vanhempien hakiessa lapsia. Meillä oli kaksi eri eläytymistarinaa ja joka toiselle vanhemmalle annoimme eri version, jotta saisimme molempia vastauksia lähes yhtä paljon.

Vanhemmat kuvittelivat tilanteen ja kirjoittivat ajatuksensa paperille. Eläytymismenetelmän toteuttamiseen saapui 23 perheestä 10 vanhempaa, sekä yksi vanhempainryhmän vanhempi. Niille 13 perheelle, jotka eivät saapuneet, lähetimme vielä kirjeet kotiin kirjoitettavaksi, jotta he saivat vielä mahdollisuuden osallistua eläytymismenetelmään. Näistä 13 kirjeestä saimme kaksi vastausta. Vastauksia saimme eläytymismenetelmään yhteensä 13.

Teimme teemahaastattelut kolmelle vanhempainryhmän vanhemmalle ja kaikille kahdeksalle työntekijälle. Lähetimme vanhempainryhmän vanhemmille saatekirjeen, jossa pyysimme heiltä luvan haastatteluun (liite 8). Lähetimme haastateltaville myös haastattelumme teemat etukäteen, jotta he pystyivät miettimään niitä ennen haastattelua. Tarkoituksena oli, että näin saamme kattavan tutkimusaineiston. Nauhoitimme kaikki teemahaastattelut, joten saimme kaiken haastatteluissa ilmi tulleen tiedon tarkasti käyttöömmme.

Vanhempainryhmän vanhempien teemahaastattelut toteutimme heistä kahdelle ryhmähaastatteluna ja yhdelle yksilöhaastatteluna aikataulun yhteensovittamisen vaikeuksien vuoksi. Haastattelimme vanhempainryhmän aktiivisimpia jäseniä, sillä ajattelimme saavamme heiltä eniten tietoa. Yksilöhaastattelu oli kesäkuussa ja ryhmähaastattelu elokuussa.

Teimme työntekijöille yhteensä kolme teemahaastattelua. Kesäkuussa haastattelimme ryhmähaastatteluna työntekijöitä kahtena eri haastatteluna kaksi työntekijää kerrallaan. Kolmas työntekijöiden ryhmähaastattelu oli syyskuussa, jossa haastattelimme neljää työntekijää.

#### 5.4 Aineiston analysointi

Aineistolähtöisessä analyysissä pyritään aineistosta luomaan teoreettinen kokonaisuus. Aineistosta valitaan analysoitavat asiat tutkimuksen tarkoituksen mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95.) Aineistona meillä on haastatteluista saamamme nauhoituksista tehdyt litteroinnit ja eläytymismenetelmän vastaukset, joita käsitelimme aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Analysoimme teemahaastattelut ja eläytymismenetelmätarinat erikseen. Haastattelujen analysoinnin jälkeen vertailimme vanhempien ja työntekijöiden tuloksia keskenään. Molempien analysointien jälkeen vertailimme vanhempainryhmän vanhempien ja muiden vanhempien näkemyksiä. Emme katsoneet tarpeelliseksi koodata lausumia, mutta olemme merkinneet mistä haastattelusta ne ovat. Siksi emme ole kirjanneet sitä, kuka on sanonut minkäkin lausuman. Emme ole myöskään kirjanneet kuinka monta kertaa asia on mainittu. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95.)

Käytimme opinnäytetyössämme aineistolähtöistä eli induktiivista analyysiä, sillä olemme tehneet analyysin aineistosta lähtien. Keräsimme aineistosta analyysiyksiköiksi kaikki lausumat, mitkä vastaavat tutkimuskysymyksiimme, emmekä ole valikoineet niitä ennakkokäsitysten tai teorian mukaan. Sisällönanalyysi on tapa kuvailla ja järjestää tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä, ja sillä voi analysoida aineistoa objektiivisesti. Tämän analyysiprosessin tuloksena saadaan kategorioita. Nämä kategoriat kuvaavat tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä. Induktiiviseen sisällön analyysiin kuuluvat vaiheet ovat pelkistäminen, ryhmittely ja abstrahointi. (Eskola & Suoranta 1998, 19; Kyngäs & Vanhanen 1999, 4–5.)

Aluksi tutkijan on päätettävä analysoiko hän vain selkeästi ilmaistut asiat aineistosta vai lisäksi rivien välissä piilossa olevat viestit. Tämä on päätettävä jo ennen analyysin aloittamista. Analyysia aloittaessa tuleekin valita analyysiyksikkö, jota etsitään aineistosta. Yksikkö voi käsittää sanan, lauseen, ajatuskokonaisuuden tai lausuman. Tässä opinnäytetyössä analyysiyksiköksi valittiin lausuma, sillä siitä tulee asia selkeästi ilmi. (Kyngäs & Vanhanen 1999, 5; Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.)

Pelkistämisvaiheessa aineistosta koodataan tutkimustehtävään liittyvät ilmaisut yksinkertaisempaan muotoon. Nämä pelkistetyt ilmaukset kirjoitetaan niin tarkasti kuin mahdollista, samankaltaisesti kuin aineistossa oleva teksti. Tämän jälkeen pelkistykset kootaan listaksi. (Kyngäs & Vanhanen 1999, 5.)

Kun tutkija taas seuraavaksi yhdistää pelkistetyistä ilmaisuista samankaltaiset asiat, sitä kutsutaan aineiston ryhmittelyksi. Siinä kiinnitetään huomiota pelkistettyjen ilmauksien yhtäläisyyksiin ja eroihin. Samankaltaiset ilmaisut liitetään yhteiseen kategoriaan ja nämä kategoriat nimetään sisällön mukaisesti. Käsitteellistäminen eli abstrahointi on jo mukana tässä vaiheessa. Abstrahoinnissa siis kehitellään kuvaus tutkimusilmiöstä yleiskäsitteitä apuna käyttäen. Analyysia jatketaan tämän alakategorioiden muodostamisen jälkeen siten, että yhdistetäänkin samankaltaisia alakategorioita toisiinsa, jolloin niistä yhdessä saadaan yläkategorioita. Tätä abstrahointia jatketaan niin kauan kuin kategorioiden yhdistäminen tuntuu olevan järkevää ja mielekäästä itse aineiston sisällön kannalta. (Kyngäs & Vanhanen 1999, 6–7.)

#### 5.4.1 Teemahaastattelujen analysointi

Teemahaastattelut olivat kesän ja syksyn aikana. Haastattelujen jälkeen litteroimme saamamme aineistot ja etsimme niistä vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Litteroitua aineistoa kertyi yhteensä 40 sivua. Analysoimme vanhempien ja työntekijöiden näkökulmat erikseen, sillä halusimme vertailla näitä näkökulmia keskenään.

Käsittelimme aineistoa tutkimuskysymyksiä apuna käyttäen. Koska tutkimme kahta eri näkökulmaa, teimme kuusi eri analyysia eli kolme analyysia työntekijöiden haastatteluista ja kolme vanhempien haastatteluista. Etsimme jokaisen haastattelun aineistosta ilmauksia käsittelemiemme tutkimuskysymysten mukaan, yksi tutkimuskysymys kerrallaan. Sitten teimme listan saaduista alkuperäisilmauksista, pelkistimme ja ryhmittelimme ne. Ryhmittelyvaiheessa etsimme samankaltaisia pelkistyyksiä ryhmiksi. Tämän jälkeen yhdistäessämme kategorioita teimme käsitteellistämistä eli abstrahointia, jossa liitimme saamiamme tuloksia jo tunnettuun teorian tietoon. Yhdistimme edelleen samankaltaisia kategorioita toisiinsa, kunnes tuloksena oli yksi yhdistävä kategoria. (Liite 9.)

Tehtyämme analyysit huomasimme vanhempien ja työntekijöiden näkökulmien analyysien pääluokkien sekä yhdistävän tekijän olevan yhteneväiset. Ylä- ja alaluokista löytyi kuitenkin eroavaisuuksia vanhempien ja työntekijöiden välillä. Sen jälkeen vertailimme näitä eroja.

#### 5.4.2 Eläytymismenetelmätarinoiden analysointi

Eläytymismenetelmätarinoista alleviivasimme ensin asiat, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiimme. Tällä menetelmällä haimme vastauksia, mikä motivoi vanhempia osal-

listumaan ja mitkä tekijät estäisivät heitä osallistumasta vanhempainryhmään. Tämän vuoksi teimme eläytymistarinoista kaksi eri analyysia.

Aluksi alleviivasimme eri värillä ne asiat, jotka olivat vanhempia motivoivia asioita ja mitkä olivat vanhempia estäviä asioita. Sen jälkeen pelkistimme alkuperäisilmaukset ja aloimme ryhmitellä niitä etsimällä samankaltaisuuksia ilmauksista. Nimesimme ryhmät, jonka jälkeen yhdistimme niitä kategorioiksi. Kategorioita muodostaessa peilalsimme niitä teoriaan. Kategorioita yhdistimme niin kauan, että tuloksena oli yhdistävä kategoria. (Liite 10.)

### 5.5 Luotettavuus ja eettisyys

Eettisyyteen on syytä kiinnittää huomiota tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Aluksi suunnitelmavaiheessa kysytään haastateltavien suostumus. Haastattelutilanteessa on otettava huomioon itse haastattelutilanteen vaikutus haastateltavaan ja vastauksiin. Litteroinnissa on varmistettava luottamuksellisuus ja saadun haastatteluaineiston muuttumattomuus. Todentaminen on tehtävä tarkasti. Raportoinnissa on edelleen muistettava luottamuksellisuus. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 19–20.) Käsittelimme aineistoa siten, että haastateltujen sekä eläytymismenetelmään osallistujien henkilöllisyydet eivät tule esille. Tällä osallistujien anonyymiudella turvasimme sen, että he pystyivät vastaamaan mahdollisimman avoimesti ja totuudenmukaisesti. Eettisen tietojenkäsittelyn varmistimme, kun huolehdimme siitä, että aineistot säilytetään huolellisesti paikassa, johon ulkopuoliset eivät pääse käsiksi. Hävitimme aineistot, kun saimme opinnäytetyömme valmiiksi.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida pohtimalla, toteutuuko tutkimuksessa puolueettomuus. Tämä tarkoittaa sitä, antaako tutkija esimerkiksi omien arvojen ja asenteidensa vaikuttaa tutkimuksen tekemiseen ja tuloksiin. Kuitenkin laadullisessa tutkimuksessa nämä tutkijan omat näkemykset ja kokemukset aina vaikuttavat tutkimukseen jonkin verran, koska tutkija käyttää omaa ajatteluaan tutkimuksen välineenä. Omien subjektiivisten kokemusten ja näkemysten välittyminen tutkimuksessa tulisi kuitenkin minimoida, kun objektiivinen, puolueeton tutkimus on tavoitteena. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136–137.)

Luotettavuuden vahvistamiseksi tarkastellaan validiteettia, onko tutkimuksessa tutkittu sitä, mitä on luvattu. Olemme pitäneet tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimuskysymykset mielessä koko prosessin ajan. Olemme tarkastelleet tutkimuksen tarkoitusta kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Lisäksi tutkimustulosten toistettavuus eli reliabiliteetti

on tärkeä luotettavuutta pohtiessa. Mielestämme tutkimustulokset ovat toistettavissa eli, jos tutkimus tehtäisiin uudestaan, niin tulokset olisivat samat. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 136.) Tätä toistettavuutta tukee tulosten vahvistuvuus eli meidän tutkimustuloksemme ovat samankaltaisia muiden vanhempainryhmää tutkineiden tulosten kanssa (ks. Eskola & Suoranta 1998, 213).

Mielestämme opinnäytetyömme on luotettava aineiston riittävyyden kannalta, sillä keräsimme aineistoa päiväkodin vanhempainryhmän vanhemmilta sekä muilta vanhemmilta ja työntekijöiltä eri menetelmillä. Tällä tavalla saimme myös niiden vanhempien näkemyksen vanhempainryhmään osallistumisesta, jotka eivät osallistu siihen aktiivisesti. Tavoitteenamme oli saada selville vanhempien erilaisia näkökulmia vanhempainryhmään osallistumisesta tässä päiväkodissa, ja myös työntekijöiden näkemyksen siihen.

Eläytymismenetelmästä saimme yhteensä 13 vastausta, joista kuusi vastausta toiseen variaatioon ja seitsemän vastausta toiseen. Yleensä riittävän laaja aineisto eläytymismenetelmää käyttäen on 15–20 vastausta versiota kohden, jolloin vastauksissa alkaa myös toistua samat asiat (Eskola 2001, 74). Saimme tietoa tarpeeksi vanhempainryhmän vanhempien osallistumisen motivaatiosta, mutta muiden vanhempien osallistumisen esteistä olisi voinut kerätä aineistoa enemmän.

Litteroimme äänitetyt haastattelut sanasta sanaan, joten se on mahdollisimman luotettava. Olimme molemmat läsnä jokaisessa haastattelussa. Haastattelutilanteet olivat rauhallisia ja olimme järjestäneet mahdollisimman häiriöttömän tilan. Haastattelun aikana vältimme johdattelemasta haastateltavia, jotta omat näkemyksemme ei heijastuisi haastatteluihin. Välillä selitimme kysymyksiä tarkemmin, jotta haastateltavat varmasti ymmärsivät kysymykset. Äänittäminen ja haastattelutilanne tekevät haastattelusta hieman virallisen oloisen, joten kaikki eivät välttämättä uskaltaneet sanoa kaikkea. Tämän vuoksi rohkaisimme haastateltavia vastamaan ja loimme myös turvallisen ja luotettavan haastatteluilmapiirin. Analyysimme luotettavuutta lisää se, että jokaisen vaiheen teimme yhdessä pohtimalla ja keskustelemalla.

## 6 TEEMAHAASTATTELUJEN TULOKSET

Teemahaastatteluissa tutkittiin vanhempainryhmän vanhempien sekä päiväkodin työntekijöiden näkökulmia koskien kolmea tutkimuskysymystämme. Kysymyksemme käsittelevät vanhempainryhmään osallistumista edistäviä tekijöitä, esteitä osallistumiselle ja vanhempainryhmän kehittämistä. Tässä luvussa kerromme teemahaastattelujen tulokset, jotka olemme jäsentäneet tutkimuskysymysten mukaan. Tuloksissa kerromme alaluvuittain ensin vanhempien näkemyksen, sitten työntekijöiden näkemyksen. Samalla vertailemme näitä eri näkökulmia keskenään, kuten taulukko 1 selventää.

Olemme selvyuden vuoksi merkinneet vanhempien ja työntekijöiden haastattelujen suorat lainaukset kirjaimin ja numeroin haastattelukertojen mukaan. Vanhempien haastatteluista ovat V1 ja V2. Työntekijöiden haastattelut olemme merkinneet haastattelujen mukaan T1, T2 ja T3.

### 6.1 Vanhempainryhmään osallistumista edistävät tekijät

Seuraavissa alaluvuissa esittelemme vanhempien vanhempainryhmään osallistumista edistäviä tekijöitä. Kerromme niistä analyysistä saamiemme tulosten mukaan. Tulosten keskeisiä asioita ovat yhteisöllisyys, toimiva ryhmä ja kasvatuskumppanuus.

#### Yhteisöllisyyden lisääminen

Vanhempainryhmän vanhemmat näkivät tärkeänä edistävänä tekijänä vanhempainryhmään osallistumiseen perheiden välisen yhteisöllisyyden. Vanhemmat innostavat toisiaan osallistumaan toimintaan. Ryhmän myötä vanhemmat saavat keskinäistä vertaistukea ja tukea omaan vanhemmuuteen. Yksi vanhempi totesi, että ryhmän kautta saa rohkeutta vanhemmuuteen ja se auttaa näkemään eri asioita lasten näkökulmasta. Vanhempainryhmä laajentaa sosiaalista verkostoa, mutta ei vaikuta vanhempien mielestä perheiden tukiverkkoon. Perheiden sosiaalinen pääoma kasvaa, kun perheet tutustuvat toisiinsa esimerkiksi yhteisissä tapahtumissa.

*– –koko perheelle nämä meidän tämmöset tapahtumat mitä me ollaan nyt järjestetty, että se tois vähä semmosta yhteisöllisyyttä perheiden välille ja vois vaikka tutustua ehkä näihin toisten lasten perheisiin – – (V1)*

Yhteisöllisyys oli myös työntekijöiden mielestä vanhemmille tavoiteltava asia, jonka vuoksi osallistutaan vanhempainryhmään. Heidän mukaansa ryhmä tarjoaa perheille

toimintaa ja tapahtumia, joissa yhdessäolo luo yhteishenkeä. Työntekijät näkevät, että vanhempia motivoi muihin vanhempiin ja perheisiin tutustuminen sekä lasten ystävystyminen. Perheiden sosiaalinen verkosto laajenee perheiden tutustumisen myötä, mutta työntekijöidenkään mielestä ryhmä ei vaikuta tukiverkkoon.

Työntekijöiden mukaan vanhempien saama vertaistuki, kuten keskustelut muiden vanhempien kanssa, innostaa mukaan ryhmään. Ryhmässä vanhemmat jakavat kokemuksiaan ja saavat neuvoja kasvatukseen, mikä tukee heidän vanhemmuuttaan. Työntekijät kertovat vanhempien innostavan toisiaan mukaan ryhmään. Vanhempainryhmän jäsenet kertovat toiminnasta muille vanhemmille, ja ennestään tuttu jäsen ryhmässä herättää kiinnostuksen osallistua.

#### Toimiva vanhempainryhmä

Toimiva vanhempainryhmä edistää vanhempien osallistumista vanhempaintoimintaan. Vanhempien kesken ryhmää pidettiin mielekkäänä vapaa-ajan harrastuksena. Ryhmään osallistuvilla on omaa kiinnostuneisuutta osallistua vanhempainryhmään. Vanhempainryhmän vanhemmat halusivat myös jatkaa pitkäaikaista perinnettä osallistumalla ryhmään, jottei sen toiminta katkeaisi. Ryhmien harvinaisuus kaupungin päiväkodeissa motivoi vanhempia osallistumaan vanhempaintoimintaan.

*– –tuo on semmonen kunnia-asia ett saatat jatkumaan eteenpäin kuttässä on ollu että nyt toiminta jatkus, ja näitä toimii tosi vähä lisalmen päiväkodeissa. (V2)*

Työntekijät näkivät myös perinteen jatkamisen vanhempia motivoivana tekijänä, mutta toivoivat, että vanhemmat eivät tuntisi velvollisuutta lähteä ryhmään mukaan. Työntekijät toivoivat, että vanhemmat lähtisivät mukaan omasta vapaasta tahdostaan. Työntekijöiden mielestä toimiva vanhempainryhmä motivoi vanhempia osallistumaan siihen. Hyvin organisoidussa ryhmässä on tasapuolinen työnjako, toiminta on vapaamuotoista ja sillä on hyvä puheenjohtaja. Työntekijät korostivat sitä, että vanhemmat saavat itse luoda ryhmän toiminnan omannäköisekseen. Ryhmän ajateltiin olevan antoisa harrastus, johon vetää oma kiinnostus ja perinteen jatkaminen.

#### Kasvatuskumppanuuden vahvistuminen

Kasvatuskumppanuus päiväkodin kanssa nähtiin asiana, jonka vuoksi vanhemmat lähtevät vanhempainryhmään mukaan. Vanhempainryhmän vanhemmat haluavat tehdä vanhempaintoiminnalla yhteistyötä päiväkodin työntekijöiden kanssa. Ryhmän



osallistujien ja henkilökunnan välinen yhteistyö tulee läheisemmäksi, kun vanhemmat tutustuvat henkilökunnan kanssa. Ryhmässä olevat vanhemmat haluavat edistää myös kaikkien vanhempien yhteistyötä henkilökunnan kanssa. Yhden vanhemman mukaan muut päiväkodin vanhemmat eivät ole kuitenkaan antaneet palautetta päiväkodille ryhmän kautta, vaan he antavat sen suoraan työntekijöille. Työntekijöiden kannustuksella ja innostamisella on merkitystä ryhmään osallistumiselle, esimerkiksi vanhempainilloissa vanhempainryhmän toiminnasta tiedottaminen innostaa uusia osallistujia.

Lapsilähtöisyyden toteuttaminen oli selkeästi tärkeä asia ryhmän vanhemmille. Vanhemmat haluavat toimia lasten hyväksi esimerkiksi vaikuttamalla lasten arkeen päiväkodissa. Vanhempainryhmä oli tukenut päiväkotia toiminnallisesti ja taloudellisesti. Vanhempainryhmän vanhemmat kertoivat, että päiväkodin tukeminen esimerkiksi vaikuttamalla sen toimintaan antamalla näkökulmia henkilökunnalle, oli heille tärkeää.

*– haluaa niinku kaikin tavoin pystyä vaikuttamaan just se yhteishenki ja tulis tutummaks ja olla osallisena siihen lapsen arkeen siellä päiväkodissa ja tehdä niitä yhteisiä touhuja – – (V2)*

Työntekijät näkivät kasvatuskumppanuuden olevan vanhemmille tärkeää. Vanhemmat haluavat toimia lapsilähtöisesti ja ovat kiinnostuneita lasten hyvinvoinnista. Työntekijöiden mukaan ryhmässä on vanhemmille tärkeää, että lapset voi ottaa sinne mukaan, joten se on koko perheen ryhmä. Vanhempien ryhmässä mukana olo on lapsille tärkeää ja siten lapset kokevat, että päiväkotia on lasten ja vanhempien yhteinen asia.

*– ja ne tuntee, että vanhemmille on tärkeätä se hoitopaikka ja heidän arki, siellä semmonen turvallisuuden tunne varmaan että meidän vanhemmat tietää meidän päivähoitoväen ja että ovat niitten kans tekemisissä – – (T2)*

Päiväkodin toimintaan vaikuttaminen oli työntekijöiden mielestä vanhempia ryhmään mukaan motivoiva asia. Työntekijöiden mukaan vanhemmat haluavat tiivistää kasvatuskumppanuutta ja vaikuttaa päiväkodin asioihin, kuten kasvatustalouteen sekä fyysiseen päiväkotiympäristöön. Vanhempainryhmän vanhemmat kokevat ryhmässä toimimisen rohkaisevan ottamaan kantaa päiväkodin asioihin. Muiden päiväkodin vanhempien rohketeen ottaa kantaa vanhempainryhmä ei vaikuta. Vanhempia motivoi päiväkodin asioiden vieminen päättäjille, ja työntekijöiden mielestä vanhempien on helpompi ajaa päiväkodin asioita eteenpäin. Työntekijät kertoivat myös, että oman vanhempainryhmän ylläpitämisen lisäksi taloudellisen tuen antaminen päiväkodille

on yksi vanhempia motivoiva tekijä. Tämä motivoi vanhempia siksi, että se mahdollistaa rahallisesti lasten toimintaa päiväkodissa ja tukee retkien järjestämistä.

Työntekijöiden mukaan heidän omalla kannustavalla asenteella vanhempainryhmää kohtaan on vanhempia osallistumaan innostava vaikutus. Työntekijöiden tekemällä ryhmän markkinoinnilla ja tuella on positiivinen vaikutus. He tukevat ryhmän toimintaa antamalla tilat ja materiaalit sekä auttaa tarvittaessa.

*– –he kokkee että me ollaan sataprosenttisesti heidän tukena ja että me autetaan kaikessa– – puhutaan aina positiivisesti siitä vanhempainryhmästä muille ja sitten lapsille ja ollaan aina kiinnostuneita kun he kertoo et mitä heillä on suunnitelmia– – (T2)*

Kaiken kaikkiaan sekä vanhempainryhmän vanhempien että työntekijöiden mukaan vanhempia motivoi osallistumaan vanhempainryhmään niin kasvatuskumppanuuden vahvistuminen kuin perheiden yhteisöllisyys. Molempien näkökulmien edustajat näkevät, että vanhempainryhmä lisää yhteisöllisyyden tunnetta perheiden kesken. Kasvatuskumppanuus tiivistyy ryhmän toiminnan myötä niin vanhempien kuin työntekijöiden mielestä.

## 6.2 Esteet vanhempainryhmään osallistumiseen

Haastatellut vanhempainryhmän vanhemmat sekä työntekijät kertoivat näkemyksensä siihen, mitkä tekijät estävät muita päiväkodin vanhempia osallistumasta ryhmään. Tutkimusaineistosta nousivat esiin seuraavat vanhempainryhmään osallistumisen esteet: ajankäytön rajoitukset, ryhmän kuormittavuus sekä mielenkiinnon, taitojen ja voimavarojen puute. Esitämme osallistumisen esteet saamiemme tulosten mukaisesti.

### Ajankäytön rajoitukset

Vanhempainryhmän vanhemmat kertoivat ajankäytön rajoituksellisuuden olevan monille vanhemmille osallistumisen este. Ajanpuute ja ajankäyttö muuhun toimintaan kuin vanhempainryhmään vaikeuttavat ryhmään osallistumista. Perheillä on muuta tekemistä, ja kaikkien vanhempien aika ei riitä osallistumiseen.

*– –ei oo aikaa tai ei jaksa tai ajankäyttöhän se on mikä sanelee – – mut täytyy ymmärtää että perheillä on monenlaista muutakin ohjelmaa– – (V2)*

Ajankäytön rajoitukset nousivat myös työntekijöiden keskusteluista vanhempien esteeksi. Ajankäytön haasteena ovat esimerkiksi vaihtelevat työajat. Lastenhoidon järjestäminen ryhmän ajaksi on myös yksi este, jos lapsia ei voi ottaa mukaan ryhmään. Vanhemmat myös käyttävät vapaa-aikaa muualla, jolloin vanhempainryhmälle ei aina jää ylimääräistä aikaa. Työntekijöiden mukaan osallistumisen esteenä onkin ajan käyttäminen muihin asioihin, kuten lasten harrastuksiin kuljettaminen vie paljon aikaa vanhemmilta. Aktiivisen toimijan rooli ryhmässä ei myöskään kiinnosta kaikkia vanhempia.

#### Vanhempainryhmän kuormittavuus

Vanhempainryhmän vanhempien mukaan yksi vanhempainryhmään osallistumisen estävä tekijä on ryhmän kuormittavuus. Kun osallistujia on vähän, työmäärä kasvaa liian suureksi. Vanhemmat ajattelevat, että vaikuttamattomuuden tunne vähentää ryhmässä viihtymistä. Oman äänen kuuluviin saaminen on tärkeää. Kommunikoinnin ja ryhmän yhteistyön sujumattomuus vaikeuttavat ryhmän toimintaa.

Ryhmän kuormittavuus estää työntekijöiden mielestä vanhempien osallistumista. Ryhmä tarvitsee tarpeeksi osallistujia ja hyvän vetäjän eli puheenjohtajan. Jos näitä ei löydy, se estää ryhmän toiminnan. Puheenjohtajan tärkeisiin ominaisuuksiin kuuluvat ihmisten mukaan saaminen ja organisointikyky. Työntekijät korostivat organisoinnin merkitystä ryhmässä. Puutteet työnjaossa, kuten työtehtävien epätasainen jako kun joku haluaa tehdä kaiken itse eikä anna muille tilaa toimia, häiritsee ryhmän toimivuutta. Toisaalta myös liian suuri vastuu yhdellä toimijalla lisää kuormittavuutta. Kun työntekijät eivät osaa olla sopivasti vanhempainryhmän tukena, ryhmän toiminta vaikeutuu. Työntekijät voivat vaikuttaa ryhmään liikaa asettamalla omia tavoitteita, mutta kannustamisen puutekin vaikuttaa epäsuotuisasti ryhmään.

*– vanhempainryhmän pitää olla semmonen hirveen vappaamuotonen, että hyö saavat tehdä ihan mitä haluaa niin jos myö ruvetaan ohjaamaan ja arvioimaan niin ja jos pannaan tavoitteet niin saattaa olla se kupsah-taa– (T1)*

#### Mielenkiinnon, taitojen ja voimavarojen puute

Vanhempainryhmän vanhemmat kertoivat, että kun vanhemmilta puuttuu voimavaroja ryhmään osallistumiseen, ei heidän tule lähdettyä mukaan. Vanhempien oma jaksamattomuus on esteenä osallistumiselle. Myös mielenkiinnon puute estää lähtemästä mukaan.

Työntekijät ajattelevat vanhempien voimavarojen puutteen vaikuttavan estävästi osallistumiseen. Jaksamattomuuden lisäksi myös elämäntilanteen muutos vaikuttaa. Elämäntilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi perhetilanteiden muutokset tai paikkakunnalta muutto. Kaikki vanhemmat eivät halua arkeensa ylimääräisiä menoja. Monet vanhemmat eivät jaksakaan illalla kotiin päästyään lähteä enää takaisin päiväkodille.

Ryhmässä oleminen on sosiaalisesti vaativaa, joten työntekijöiden mukaan kaikki vanhemmat eivät halua olla esillä. Aktiivisen toimijan rooli ei ole kaikille luontevaa. Lisäksi henkilökemioiden toimimattomuus vaikeuttaa ryhmän toimintaa, esimerkiksi jos ryhmässä halutaan eri asioita, niin yksimielisyyteen on hankala päästä. Työntekijöiden mielestä osa vanhemmista kokee vaikeaksi olla vieraiden kanssa, joten kynnyksen lähtöä ensimmäisen kerran on korkea.

*– että voi olla vaikeeta tulla sinne just se ensimmäinen kerta – et jokuhan on et jolle on itsestään selvä, ei oo mitään ongelmaa mennä vieraiden ihmisten kanssa viettämään aikaa ja suunnittelemaan ja joillekin se on tosiaan tosi vaikee paikka. (T2)*

Kokonaisuudessaan vanhempainryhmän vanhempien sekä työntekijöiden mielestä vanhempia estävät osallistumasta vanhempainryhmän vaativuus ja sitovuus. Ryhmän sitovuus tarkoittaa ryhmässä olemisen vaativan aikaa ja säännöllistä osallistumista siihen. Vaativuus merkitsee osallistujille ajan käyttämistä ja työn tekemistä ryhmän hyväksi.

### 6.3 Vanhempainryhmän ja vanhempaintoiminnan kehittäminen

Vanhempainryhmän vanhemmat ja työntekijät kertoivat omia kehittämisideoitaan vanhempainryhmää koskien. Kehittämisideat koskevat sekä päiväkodin että vanhempien tekemää toimintaa vanhempainryhmän hyväksi. Kehittämis ehdotukset liittyivät vanhempainryhmän toimintaan, vanhempien ja työntekijöiden väliseen yhteistyöhön ja päiväkodin toimintaan vaikuttamiseen.

#### Toiminnallisempi ja yhteisöllisempi ryhmä

Vanhempainryhmän vanhempien kehittämisajatuksena oli, että ryhmä olisi toiminnallisempi ja yhteisöllisempi. He toivoivat aktiivisempaa ryhmää, jossa tehdään enemmän asioita yhdessä. Ryhmään kaivattiin myös lisää osallistujia. Hankkimalla lisää vanhempia mukaan toimintaan saadaan monipuolista toimintaa, erilaisia ideoita ja laajaa toimintaa.

*– ett suunnitellaan yhdessä sitä sekä vanhempainryhmä että henkilökunta, suunnitellaan kevätjuhla tai joulujuhla tai jotakin pikkujoulua et ei aina jää se henkilökunta että – pääsis nekin osallistumaan – (V2)*

Toiminnallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen oli työntekijöidenkin mielessä. He ajattelivat, että yhteisöllisyydellä voitaisiin tavoitella perheiden välisiä ystävyys-suhteita. Päiväkodille ja ryhmälle toivottiin konkreettista yhteistä toimintaa, jota päiväkotivoisi aktiivisemmin ehdottaa. Vanhempainryhmä tarjoaisi myös enemmän toimintaa, kuten keskustelu- ja askarteluiltoja. Vanhempainryhmän järjestämänä vanhemmat sekä isovanhemmat voisivat esitellä erilaisia harrastuksia lapsille. Yksi työntekijä ehdotti, että rahankeruun sijaan ryhmä järjestäisi vain toimintaa.

*– vaan se olisi toimintaa tai keskusteluiltaa tai tämmöstä – se ei ois rahankeruufoorumi, se vois olla sitten monelle että hyö ei nyt oiskin ihan kiva ku tietää ettei tarvii mittään hirveitä keksi karkkiläjiä myymään – (T3)*

Työntekijät ehdottivat, että ryhmä voisi ottaa mallia muista vanhempainryhmistä, jolloin ryhmä saisi vinkkejä päiväkodin ja vanhempien osuuteen ryhmässä. Ryhmän toiminta voisi olla myös joustavampaa olemalla avoimempi, eli siihen voisi mennä mukaan kesken kauden tai osallistua vain joihinkin toimintoihin. Joustavuutta lisää myös mahdollisuus ottaa lapset mukaan.

#### Päiväkodin ja ryhmän yhteistyön lisääminen

Vanhempainryhmän vanhemmat toivovat enemmän yhteistyötä työntekijöiden kanssa. Yhteistyötä tiivistettäisiin yhteisillä suunnitteluilla, syksyn ja kevään alussa pidettäisiin yhteinen suunnittelupalaveri, jolla vältetään päällekkäiset suunnitelmat. Vanhemmat toivovat vastuun jakamista siten, että työntekijät osallistuisivat enemmän toimintaan. Päiväkodilta toivottiin myös enemmän vinkkejä ryhmän toimintaan.

Työntekijät ehdottivat enemmän yhteistyötä siten, että ryhmäläiset ja työntekijät pohdisivat yhteistä linjaa. Yhteistyötä helpottaisikin työntekijöiden edustajan ryhmän palaveriin osallistuminen, jolloin informaatio välittyy puolin ja toisin. Työntekijät ajattelevat, että he voisivat olla aktiivisempia yhteistyössä ja kysyä ryhmän toiveita. Kun yhteistyö on keskustelevaa, saadaan uusia näkökulmia molemmin puolin. Työntekijät ehdottivat, että kysyttäisiin kaikilta osapuolilta näkemys ryhmän toiminnan tarkoituksesta.

*– –se on se arvokeskustelu käytävä, että mitä me halutaan, mitä vanhempainryhmä haluaa, mitä päiväkotiki haluaa, mitä lapset haluaa, ennen kaikkea ei varmaan olla muistettu sitä aatella että mitä lapset haluaa– – (T3)*

#### Päiväkodin toimintaan vaikuttaminen

Vanhempainryhmän vanhemmat ehdottavat, että ryhmä voisi vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Päiväkodin sisältöihin vaikuttaminen ja uusien keinojen päiväkodin tukemiseen keksiminen ovat kehittämiskohteita. Yksi vanhempi ehdotti, että vanhempainryhmä voisi kehittää päiväkodin luovaa taidepuolta. Vanhempien mukaan ryhmä antaisi enemmän näkökulmia päiväkodille ja kertoisi ajatuksiaan. Vanhempainryhmän vanhemmat eivät halua vaikuttaa kasvatustoimintaan, sillä he arvostavat työntekijöiden kasvatustyötä, eivätkä halua puuttua siihen. Vanhemmat haluavat vaikuttaa päiväkodin toimintaan tarjoamalla yhteistä toimintaa perheille ja päiväkodille.

*– –mahollisuudet tarjota – – perhe ja päiväkodin henkilökunta ja lapset ja vanhemmat kaikki keskenään, yhteistä mukavaa toimintaa, tutustumiseen ja yhteishenkeen, elämyksien kokemiseen – – (V2)*

Työntekijät ehdottivat päiväkodin toimintaan vaikuttamisen olevan helpompaa ryhmälle, kun vanhemmat ensin tutustuisivat lasten arkeen. Tutustuttuaan päiväkodin arkeen vanhemmat voivat tehdä muutosehdotuksia. Vanhempainryhmä voisi ottaa paremmin kantaa päiväkodin asioihin, kun he perehtyvät varhaiskasvatussuunnitelmaan. Työntekijöiden mielestä he voisivat pohtia ryhmän kanssa yhdessä kasvatustavoitteita. He voisivat miettiä yhteistä linjaa isoissa kasvatuksellisissa kysymyksissä. Työntekijät ehdottivat myös, että yhdessä päätettäisiin kutsutaanko luennoitsija kasvatustavoitteista.

*– –jos ois joku iso kasvatuksellinen kysymys– – vaikka kiusaaminen, niin ett yhdessä pohdittas otetaanko joku ulkopuolinen luennoitsija ja yhdessä sitten kuunnellaan ja siitä tulis sitä keskustelua– – ja sitten tavallaan jos aatellaan että milläläilla vanhemmat haluaa esimerkiks millasella linjalla lähetään ottamaan tätä lapsien kanssa täällä esille– – (T3)*

Työntekijät toivoivat, että ryhmä voisi vaikuttaa enemmän päiväkodin arjen sisältöön kertomalla mielipiteitään. Vanhempainryhmä voisi työntekijöiden mukaan tehdä kyselyn kaikille vanhemmille heidän konkreettisista toiveistaan päiväkodin toiminnan sisällöistä. Tämän kyselyn vastausten perusteella ryhmä voisi vaikuttaa päiväkodin sisältöihin.

Kokonaisuudessaan molempien näkökulmista vanhempainryhmän kehittämissuuntaus on, että ryhmä tavoittelisi yhteistoiminnallisempaa kasvatuskumppanuutta. Molemmat toivoivat enemmän osallistujia toimintaan, jolloin saataisiin lisää yhteisöllisyyttä. Toivottiin, että ryhmän sisältö olisi yhteistoiminnallisempaa eli enemmän ryhmänä yhdessä toimimista. Yhteisöllisyyttä toivottiin enemmän niin perheiden kesken kuin päiväkodin työntekijöiden kanssa yhteistyötä tekemällä. Yhteistyön keinoin halutaan kehittää vanhempain toiminnan myötä kasvatuskumppanuutta päiväkodin kanssa.

## 7 ELÄYTYMISMENETELMÄTARINOIDEN TULOKSET

Eläytymismenetelmätarinoissa on tutkittu päiväkodin muiden vanhempien näkökulmaa kahteen tutkimuskysymykseen. Nämä vastaukset käsittelivät kysymyksiä miksi vanhempainryhmään osallistutaan ja mitkä ovat esteitä osallistumiselle (taulukko 1). Tässä menetelmässä vanhemmat kuvittelivat mahdollisia motivaation ja esteiden tekijöitä.

### 7.1 Vanhempainryhmään osallistumista edistävät tekijät

Päiväkodin muut vanhemmat näkivät yhtenä tärkeänä kannustavana tekijänä vanhempainryhmään osallistumiseen lapsilähtöisyyden toteuttamisen eri tavoilla, kuten lasten arjen näkemisen ja lasten tarpeiden huomioinnin. Lasten tarpeita haluttiin huomioida tarjoamalla lapsille uutta tekemistä. Vanhemmat haluavat tietää, millaista päiväkodissa on ja vanhempainryhmä voi toimia viestintäkanavana.

Perheiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden kasvaminen nousi vanhempien vastauksissa osallistumista edistäväksi. Vanhemmat näkivät tärkeänä oman osallistumisen päiväkodin toimintaan sekä yhteistyön henkilökunnan kanssa. Vanhempainryhmän järjestämät koko perheen yhteiset tapahtumat olivat monen vastaajan mielestä asia, joka innostaa osallistumaan ryhmään. Siihen lähdetään myös sen takia, että voi tutustua muihin vanhempiin. Myös tärkeistä puheenaiheista keskusteleminen, kuten lasten turvallisuus päiväkodin parkkialueella, nähtiin mukaan innostavana asiana.

Päiväkodin toimintaan vaikuttaminen vanhempainryhmässä toimimisella motivoi saamiemme vastausten perusteella vanhempia osallistumaan vanhempainryhmään. Päiväkodin toimintaan vaikuttamisen osatekijöinä nähtiin turvallisuuden parantaminen sekä päiväkodin toiminnan kehittäminen. Kokonaisuudessaan vanhempia motivoi osallistumaan vanhempainryhmään perheiden yhteisöllisyyden ja lapsilähtöisyyden vahvistuminen sekä päiväkodin kehittäminen.

### 7.2 Esteet vanhempainryhmään osallistumiseen

Ajankäytön haasteellisuus ilmeni päiväkodin muiden vanhempien esteiksi. Monissa vastauksissa esteenä vanhempainryhmään osallistumiselle mainittiin ajanpuute. Toisena ajankäyttöön liittyvänä esteenä nähtiin se, että vanhemmat haluavat viettää vapaa-aikaansa muualla kuin päiväkodin ympäristössä. Tällöin päiväkodin vanhem-



painryhmälle ei jää aikaa. Toisaalta myös koulun vanhempainryhmään kuulumisen jo vie aikaa.

Toisaalta myös vierauden tunne, se etteivät vanhemmat tunne toisiaan, ajateltiin olevan este ryhmään osallistumiselle. Arjen haasteellisuus on yksi estävä tekijä. Pitkä välimatka, tiedon puute ryhmän olemassaolosta ja muut käytännön syyt ilmenivät vastausten perusteella olevan vanhempainryhmään osallistumisen esteitä. Lisäksi omat kiinnostuksen ja voimavarojen puutteet vaikuttavat vanhempien mukaan osallistumisen estävinä tekijöinä. Ryhmä nähtiin liian vastuullisena omiin voimavaroihin nähden. Yhteenvetona muita vanhempia estävistä tekijöistä nähtiin vanhempien oman arjen haasteet.

TAULUKKO 1. Vanhempien osallistumiseen vaikuttavat tekijät ja vanhempainryhmän sekä vanhempaintoiminnan kehittämisideat

Ulottuvuudet	Vanhempainryhmän vanhemmat	Muut vanhemmat	Työntekijät
Vanhempien osallistumista edistävät tekijät	<i>Kasvatuskumppanuuden ja perheiden yhteisöllisyyden vahvistuminen</i>	<i>Perheiden yhteisöllisyyden ja lapsilähtöisyyden vahvistuminen ja pk:n kehittäminen</i>	<i>Kasvatuskumppanuuden ja perheiden yhteisöllisyyden vahvistuminen</i>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vanhemmat saavat vertaistukea</li> <li>- Vanhemmat saavat tukea vanhemmuuteen</li> <li>- Vanhempainryhmä on mielekäs harrastus</li> <li>- Perheiden sosiaalinen verkosto kasvaa</li> <li>- Yhteistyö päiväkodin kanssa lähenee</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Perheiden yhteiset tapahtumat</li> <li>- Tutustuminen muihin vanhempiin</li> <li>- Päiväkodin toimintaan vaikuttaminen</li> <li>- Lapsilähtöisyyden lisääminen päiväkodissa, esimerkiksi uuden tekemisen järjestäminen lapsille</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vanhemmat saavat vertaistukea</li> <li>- Vanhemmat innostavat toisiaan mukaan</li> <li>- Vanhemmat haluavat tiivistää kasvatuskumppanuutta</li> <li>- Perheiden sosiaalinen verkosto kasvaa</li> <li>- Vanhemmat vievät pk:n asioita päättäjille</li> </ul>
Vanhempien osallistumista estävät tekijät	<i>Vanhempainryhmä on liian vaativa ja sitova</i>	<i>Vanhempien oman arjen haasteet</i>	<i>Vanhempainryhmä on liian vaativa ja sitova</i>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vanhempien ajanpuute</li> <li>- Ajan käyttäminen muuhun toimintaan</li> <li>- Ryhmä kuormittaa kun osallistujia on liian vähän</li> <li>- Ryhmän sisäinen yhteistyö ei suju</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vanhemmat haluavat viettää vapaa-aikaa muualla</li> <li>- Ei tunneta toisia ryhmäläisiä</li> <li>- Vanhempien ajanpuute</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vanhemmilta puuttuu voimavaroja</li> <li>- Vanhemmat panostavat muihin asioihin</li> <li>- Ryhmässä oleminen on sosiaalisesti vaativaa</li> <li>- Hyvä vetäjä puuttuu</li> </ul>
Kehittämis-ideat	<i>Yhteistoiminnallisempaa kasvatuskumppanuutta</i>	<i>Avoimempaa toimintaa ja yhteisöllisyyttä</i>	<i>Yhteistoiminnallisempaa kasvatuskumppanuutta</i>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lisää osallistujia, joka mahdollistaa laajemman ja monipuolisemman toiminnan</li> <li>- Enemmän yhteistä suunnittelua työntekijöiden kanssa</li> <li>- Keksitään uusia tapoja tukea päiväkotia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vanhempia tutustutetaan toisiinsa</li> <li>- Vanhempainryhmästä kerrotaan enemmän tietoa muille vanhemmille</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Yhteisöllisyyden lisäämisellä tavoiteltaisiin perheiden välisiä ystävyyssuhteita</li> <li>- Ryhmä tarjoaisi enemmän yhteistä toimintaa</li> <li>- Kysytään vanhemmilta, lapsilta ja työntekijöiltä toiveet</li> </ul>

## 8 POHDINTA

Tulokset vahvistavat teorian tietoa siitä, että vertaisryhmätoiminnan myötä syntyy ystävyyssuhteita ja yhteisöllisyyttä (ks. Hyväri 2005, 215). Vertaistuesta saadaan tukea myös vanhemmuuteen, koska toisilta saadaan tukea kasvatukseen asioita jakamalla. Vanhemmat saavat toisiltaan vinkkejä kasvatukseen ja he kuulevat toistensa kokemuksia. (Järvinen ym. 2007, 166–167). Tulokset vahvistavat teoriaa siitä, että vanhemmat saavat vanhempainryhmästä myös sosiaalista pääomaa. Vanhempaintoiminta on vapaaehtoistyötä, joka kasvattaa perheiden välistä sosiaalista pääomaa. (Hanifi 2011, 39.)

Tulokset osoittivat teorian tiedon yhteneväiseksi tulosten kanssa siitä, että vanhempainryhmä vahvistaa kasvatuskumppanuutta. Kasvatuskumppanuus vahvistuu ryhmän myötä, sillä kasvatuskumppanuutta on yhteisten päämäärien tavoittelu. Vanhempainryhmän jäsenillä on yhteisiä päämääriä työntekijöiden kanssa. (Stakes 2005, 31.) Myös vanhempien toiveiden kuuntelu kuuluu kasvatuskumppanuuteen. Ryhmässä toimiessaan vanhemmat voivat ehdottaa toiveitaan enemmän. (Järvinen ym. 2009, 118.) Yhteistyö perustuu arvostavalle kohtaamiselle. Työntekijät arvostavat ja tukevat vanhempainryhmää, mikä onkin yhteistyön perusta. (Järvinen ym. 2009, 164.) Tulosten ja teorian tiedon mukaan vanhempaintoiminnassa vanhemmat tutustuvat lapsen arkeen päiväkodissa, mikä vaikuttaa myönteisesti lapsen kehitykseen (Lyyra 2004, 106).

Tulokset kertovat vanhempainryhmän lisäävän yhteisöllisyyttä, mitä sosiaalipedagoginen ajattelu korostaa. Vanhempainryhmässä olennaista on myös ihmisen aktivoituminen omia kykyjä ja voimavaroja käyttäen (Ryynänen 2009, 9, 11–12). Sosiaalipedagogiikassa osallisuus on tärkeässä asemassa. Se tuli ilmi myös meidän tuloksissamme siten, että vanhemmat pääsevät enemmän osallisiksi päiväkodin toimintaa ryhmän myötä. (Kurki 2001, 133.) Myös työntekijöiden tekemä innostaminen on tärkeää vanhempien osallistumisen kannalta, niin kuin sosiokulttuurinen innostaminen tavoittelee (Kurki 2000, 19–20). Mielestämme työntekijöiden asenteella ja arvostuksella ryhmää kohtaan on paljon merkitystä vanhempaintoiminnan ja yhteistyön kannalta.

Pääpiirteissään vanhempien ja työntekijöiden haastatteluista saadut tulokset olivat yllättävän yhteneväisiä. Tuloksissa oli kuitenkin näkemuseroja. Yhteisöllisyyden ja yhteistoiminnallisuuden lisääminen oli sekä vanhempainryhmän vanhempien että

työntekijöiden mielestä tärkeä kehittämisen kohde. Esimerkiksi päiväkotiki voisikin vanhempainryhmän kanssa panostaa yhteisöllisyyteen eri tapahtumien ja toimintamuotojen kautta. Tämä lisäksi perheiden hyvinvointia ja näin vanhempainryhmään voitaisiin osallistua enemmän.

Vanhempainryhmä voi olla tukemassa yhteisöllisyyden kasvua sekä kaikkien perheiden kesken että päiväkodin ja perheiden välillä. Panostamalla yhteisöllisyyden kasvuun on mahdollista saavuttaa aidon yhteisöllisyyden ilmapiiri. Aidon yhteisön elementtejä kuvaavat tasapuolisuus, vastavuoroisuus, keskinäinen kunnioitus, sitoutuminen ja välittämisen ilmapiiri. (Ryynänen 2009, 11–12.)

Vanhempainryhmään osallistumista helpottaa, jos lapset voi ottaa mukaan ryhmään, sillä monella perheellä voi olla vaikeaa järjestää lastenhoitoa. Mietimmekin kehittämisideana, että päiväkotiki voisii tehdä yhteistyötä sosiaalialan opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat voisivat järjestää lapsille toimintaa vanhempainryhmän kokoontumisen ajaksi sisältyen heidän opintoihinsa.

Tulosten kannalta oli merkittävää, että kasvatuskumppanuus nähtiin vanhempainryhmän vanhempien, muiden vanhempien ja työntekijöiden mukaan vanhempia motivoivana asiana, ja sitä haluttiin kehittää toimivammaksi. Mielestämme tämä kertoo siitä, että kasvatuskumppanuutta ei koeta riittäväksi nykyisellään. Vanhemmat haluavat syventää yhteistyötä ja tehdä siitä luontevampaa. Ryhmässä toimivien vanhempien kasvatuskumppanuus päiväkodin kanssa vahvistuu. Laajemmalla vanhempain-toiminnalla voitaisiin kehittää kasvatuskumppanuutta syvemmäksi myös muiden vanhempien osalta.

Vanhemmat eivät halua vaikuttaa päiväkodin kasvatustoimintaan, sillä he eivät koe sen olevan vanhempainryhmän tarkoitus. Työntekijät taas ehdottivat, että ryhmän kanssa mietittäisiin kasvatustasioita yhdessä. Mielestämme on paljon merkitystä, mitä vanhempainryhmällä tavoitellaan. Tulee päättää, onko vanhempain-toiminnan päämääränä avustaa taloudellisesti lasten toimintaa päiväkodissa, vaikuttaa päiväkodin kasvatustoimintaan vai halutaanko sillä saada aikaan perheiden yhteisöllisyyttä ja vanhempien vertaistukea. Tämän päämäärän selvittyä, vanhemmat voivat osallistua vanhempain-toimintaan omista lähtökohdista. Tällä pohjalla voidaan tehdä yhteistyötä päiväkodin kanssa ja kehittää ryhmän toimintaa. Toiminta määräytyykin kunkin ryhmän tavoitteiden mukaan. Aikaisemmin vanhempainryhmän toiminta on vaikuttanut enemmän päiväkodin pedagogiseen toimintaan, kuten ulkoilun lisäämiseen. Nykyään

yhteiskunnallisen muutoksen myötä arki on kiireisempää, ja toiminta painottuu enemmän varainkeruuseen. (Hänninen 14.4.2011; Pitkänen 14.4.2011.)

Eläytymismenetelmän aineiston keruussa ja tuloksissa havaitsimme, että joillakin päiväkodin vanhemmilla ei ollut selkeää käsitystä siitä, mikä vanhempainryhmä on tai minkälaista sen toiminta on. Vanhempainryhmästä tiedottamista kannattaa lisätä, jotta tietoisuus ryhmästä kasvaisi ja sitä kautta myös osallistumisen mahdollisuus kasvaa (taulukko 1). Jos vanhempainryhmä ei ole tarpeeksi avoin, eli ei tiedota tarpeeksi toiminnastaan muille, syntyy helposti vastakkainasettelua ryhmässä olevien ja muiden välille. Tällöin myös kynnys ryhmään osallistumiseen kasvaa.

Myös vanhempainryhmän vanhempien ja muiden päiväkodin vanhempien tulokset olivat keskenään samansuuntaisia, mutta niissä ilmeni muutamia eroja. Vertailtaessa vanhempainryhmän vanhempien ja muiden päiväkodin vanhempien näkemyksiä ryhmän vanhemmat näkivät antoisaa harrastustoiminnan vanhempainryhmään motivoivana asiana. Mielestämme vanhempainryhmää voikin markkinoida antoisana harrastustoimintana. Vanhempainryhmän vanhemmat sekä muut vanhemmat ajattelivat lähes samalla tavalla, minkä vuoksi ryhmään osallistutaan. Lapsilähtöisyyden toteuttaminen ja perheiden yhteisöllisyys olivat vanhempainryhmään motivoivia tekijöitä sekä vanhempainryhmän vanhempien että päiväkodin muiden vanhempien mielestä. Päiväkodin kanssa tehtävä yhteistyö eri muodoissaan, kuten päiväkodin kehittäminen ja kasvatuskumppanuus, oli myös molempien mielestä ryhmään osallistumaan motivoiva asia. Kaikki vanhemmat siis pitävät päiväkodin kanssa tehtävää yhteistyötä arvokkaana asiana.

Muiden vanhempien vastauksista ilmeni myös vierauden tunne osallistumisen esteeksi, eli he eivät ole tunteneet ketään ryhmän jäseniä. Vanhempainryhmän vanhempien tuloksissa vierauden tunnetta ei mainittu esteenä toimintaan osallistumiselle, vaan päinvastoin ilmeni, että tuttu jäsen oli vetänyt mukaan ryhmään. Mielestämme ryhmään lähtemistä helpottaisikin, jos vanhemmat ovat tutustuneet toisiinsa etukäteen (taulukko 1). Päiväkoti voisi edesauttaa tutustumista yhteisellä toiminnalla vaikka vanhempainillan aikana tai tapahtumissa. Molemmilla esteissä kuitenkin ilmenivät ajankäytön ongelmat sekä ryhmän kokeminen liian vastuullisena omiin voimavaroihin nähden. Kokonaisuudessaan muut päiväkodin vanhemmat kertoivat osallistumisen esteenä oman arjen haasteet, kun taas vanhempainryhmän vanhemmat ajattelivat ryhmän kuormittavuuden olevan osallistumisen esteenä. Muiden päiväkodin vanhempien vastauksista vanhempainryhmän kuormittavuutta ei sen sijaan löytynyt, sillä heillä ei ole niin paljon kokemusta ryhmän toiminnasta. Vanhempainryhmään

olisi hyvä saada lisää jäseniä, jotta ryhmää ei koettaisi niin kuormittavana työmäärään nähden.

Pohdimme vanhempien ajankäytön haasteiden taustalla olevia syitä. Tämän päiväkodin vanhempainryhmän historiasta nousi esille yhteiskunnan muutos ryhmän alkua ajoilta 1980-luvulta ja silloin on ollut kiirettömämpää sekä päiväkodin työ että vanhempien arki. Tuloksiemme mukaan vanhempien arki on nykyään kiireistä ja harrastuksia on paljon.

Toimeksiantaja halusi, että selvittäisimme minkä vuoksi vanhemmat osallistuvat vanhempainryhmään. Lippuniemen päiväkodissa voidaan hyödyntää näitä tuloksia ryhmän jatkuvuuden turvaamisessa ja uusien jäsenten mukaan innostamisessa. Tulosten pohjalta työntekijät voivat yhdessä vanhempainryhmän kanssa kehittää ryhmää entistä antoisammaksi. Päiväkoti voi hyödyntää tuloksia myös ryhmän tukemista pohdittaessa. Aineistosta ilmeni päiväkodin tuen antamisen muoto vanhempainryhmälle. Vanhempainryhmälle on tärkeää päiväkodin antama tuki ja yhteistyö. Sekä vanhempainryhmän vanhemmat että työntekijät halusivat lisää yhteistyötä ja sitä voidaan toteuttaa yhteisellä suunnittelulla ja palaverilla. Tärkeää on pohtia yhdessä minkä verran ja minkälaista tukea päiväkotitarjoaja tarjoaa ryhmälle.

Ruuskanen ja Vainiolan opinnäytetyön tuloksista selvisi, että lastentarhanopettajat näkivät toiminnan edistävän lasten hyvinvointia, lisäävän tiedonkulkua ja tukevan päiväkodin toimintaa. Tuloksissa ilmeni, että yhdistykset tarvitsevat tukea henkilökunnalta. Vanhempainryhmä tukee tutkimuksen mukaan kasvatuskumppanuutta tiedonkulun sujussa ja yhteisymmärryksen kasvattua. (Ruuskanen & Vainiola 2010, 2, 25–47.)

Tuloksemme oli yhteneväinen Ruuskanen ja Vainiolan (2010, 2,32) opinnäytetyön kanssa, että vanhempainryhmä edistää lasten hyvinvointia ja kasvatuskumppanuutta. Ruuskanen ja Vainiolan opinnäytetyön tuloksissa vanhempainryhmällä oli merkitystä lähialueelle tapahtumien järjestäjänä. Meidän tuloksistamme ilmeni, että ryhmällä ei ole merkitystä lähialueelle. Tämä johtuu siitä, että Lippuniemen päiväkodin perheet tulevat asiakkaiksi eri puolilta kaupunkia.

Sirolan (2005, 2, 54–62) tutkimuksesta ilmeni vanhempainryhmien yleinen ongelma, aktiivisten osallistujien vähäinen määrä. Yhteneviksi meidän tulostemme kanssa osoittautuivat osallistumisen esteet, joita olivat vanhempien ajanpuute ja se, että vanhemmat eivät halua viettää aikaa päiväkodilla. Tutkimuksesta selvisi kuitenkin se,

että henkilökunnalla on merkittävä rooli innostajana koko toiminnan kannalta, joka nousi tärkeäksi tekijäksi myös meidän tuloksistamme. Sirolan tutkimuksessa yhteisöllisyyden sijaan vanhempainryhmä kuitenkin merkitsee osallistujille enemmän harrastetoimintaa. Sirolan mukaan vanhempia motivoi kiinnostus lapsen elämään ja päiväkotimaailmaa kohtaan. Tuloksemme oli samansuuntainen.

Opinnäytetyöprosessi onnistui mielestämme meidän ja toimeksiantajan odotusten mukaisesti. Opinnäytetyön tekemisessä oli haastetta ja se opetti pitkäjänteistä työotetta. Yhteistyö toimeksiantajan sekä vanhempien kanssa oli vastavuoroista ja antoisaa. Opinnäytetyön sisällönohjaajan tuki oli kannustavaa ja se rohkaisi ottamaan haasteita vastaan prosessin aikana. Meidän keskinäinen yhteistyömme sujui koko prosessin ajan hyvin, sillä olemme molemmat halunneet panostaa opinnäytetyöhön. Meillä on ollut samansuuntaiset kiinnostuksen kohteet kehittää varhaiskasvatusta ja kasvatuskumppanuutta. Meillä on ollut myös yhteinen halu tehdä laadukas opinnäytetyötutkimus. Halusimme tehdä kaikki vaiheet yhdessä, jotta saamme yhteistyön avulla parhaimman tuloksen. Opimme työn myötä asioiden pohtimista eri näkökulmista mahdollisimman objektiivisesti. Opimme myös, kuinka tehdään tutkimus alusta loppuun saakka. Opimme meille uuden tutkimusmenetelmän eli eläytymismenetelmän käytön. Saimmekin rohkeutta tutkimuksen tekemiseen ja kehittämistyöhön jatkossa. Olemme omaksuneet miten kehitettäviä asioita saadaan selville eri keinoin ja eri näkökulmista.

Onnistuimme tällä työllä korostamaan vanhempainryhmän merkitystä ja nostamaan sen esille vanhemmille ja päiväkodille. Työmme antaa tuloksia siitä, millä keinoilla voidaan vaikuttaa vanhempien osallistumiseen ja vanhempainryhmään mukaan lähtemiseen. Onnistuimme tutkimuksen toteutuksessa myös sen vuoksi, että saimme aineistosta paljon kehittämissideotuksia, joita voidaan välittää eteenpäin päiväkodille ja vanhempainryhmälle. Näitä kehittämissideoita tuli sekä vanhemmilta että työntekijöiltä. Työssä olemme saaneet tuotua esille vanhempien ääntä vanhempainryhmän merkittävydestä.

Teimme opinnäytetyötä ahkerasti ja olemme tyytyväisiä lopputulokseen. Opinnäytetyö opetti meille, mikä merkitys vanhempaintoiminnalla on päiväkodille ja saimme työn myötä perehtyä vanhempaintoimintaan. Tämä lisää asiantuntijuuttamme varhaiskasvatuksessa. Tämän työn myötä ymmärrämme vanhempainryhmän merkityksen päiväkodin kasvatuskumppanuudelle, lapsille ja vanhemmille. Opimme myös kuinka paljon vanhempaintoiminta osallistaa vanhempia päiväkodin toimintaan ja lähentää tasa-arvoista kumppanuutta. Tämän työn jälkeen ymmärrämme mihin kaik-

keen vanhempain toiminnalla voidaan vaikuttaa. Tämän vuoksi kannustamme päiväkotia ja vanhempia pohtimaan mihin haluavat vanhempain toiminnalla vaikuttaa ja minkä verran ovat valmiita panostamaan siihen. Työ on onnistunut, sillä saimme tietoa tutkimustehtäväämme ja tätä kautta päiväkotia voi kehittää vanhempainryhmää. Tutkimuksen avulla saimme konkreettisia kehittämissuhteita päiväkodille ja vanhempainryhmälle. Ehdotuksia voidaan käyttää vanhempainryhmän kehittämisessä. Toivomme, että tämä tutkimus innostaa muitakin päiväkotia panostamaan vanhempainryhmän perustamiseen ja toiminnan kehittämiseen. Tämä työ antaa tietoa siitä, millä keinoilla voidaan vaikuttaa vanhempien osallistumiseen ja mukaan lähtemiseen vanhempain toimintaan. Työstä löytyy tietoa myös vanhempainryhmän kehittämistä varten.

Jatkotutkimuksena voisi tehdä toiminnallisen työn sen perusteella, millainen vanhempainryhmä olisi tulostemme kehittämissuhteiden mukaan parhaimmillaan. Toimintatapaana olisi perustaa vanhempainryhmä jossain päiväkodissa. Vanhempain toiminta painottuisi yhteisöllisyyteen ja yhteiseen toimintaan sekä perheiden, että perheiden ja päiväkodin kesken. Pohdimme myös toista jatkotutkimusaihetta, jossa tutkittaisiin lasten näkökulmaa. Sen tarkoitus olisi selvittää, mitä lapset toivoisivat vanhempain toiminnalta ja kehittää vanhempain toimintaa sen perusteella.



## LÄHTEET

Artola, J. 2005. Vanhempainyhdistystoiminta- aikuisten yhteistyötä lasten hyväksi. Teoksessa Salminen, P. (toim.). *Yhdessä kasvattamaan*. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy, 155–159.

Eskola, J. 2001. Eläytymismenetelmän autuus ja kurjuus. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 69–84.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Haapamäki, J. 2000. Näkökulmia päivähoiton yhteisöllisyyteen. Teoksessa Haapamäki, J., Kaipio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I., & Kuoksa, M. *Yhteisö kasvattaa. Päivähoito oppimis- ja kasvatusyhteisönä*. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Hanifi, R. 2011. Suomalaiset tekevät melko paljon vapaaehtoistyötä. *Hyvinvointikatsaus* 3/2011, 36–39.

Hiilamo, H. 2011. Yhteisöllisyyden edellytykset – sosiaalisen pääoman näkökulma. *Ryhmätyö* 4/2011, 4–11.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino.

Hyväri, S. 2005. Vertaistuen ja ammattiauttamisen muuttuvat suhteet. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A. (toim.). *Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 214–235.

Hyyryläinen, T. & Rannikko, P. 2002. Sosiaalinen pääoma ja paikallinen kehittäminen. Teoksessa Sivonen, S. (toim.). *Yhteisö kehittämisen kentällä*. Joensuu: Joensuun yliopistopaino. 169–190.

Hyyppä, M. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hyyppä, M. 2005. Me-hengen mahti. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. *Sosiaalipedagogiikka*. Porvoo: WSOY.

Hänninen, A. Lastentarhanopettaja. Lippuniemen päiväkoti. Iisalmi 14.4.2011. Haastattelu. [viitattu 20.4.2011]

Ilmonen, K. 2004. Sosiaalinen pääoma: uusi ihme käsite vai käyttökelpoinen hypoteesi? Teoksessa Rahkonen, K. (toim.). *Sosiologisia nykykeskusteluja*. Tampere: Tammer-Paino, 99–142.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. *Varhaiskasvatusta ammattitaidolla*. Helsinki: Kariston kirjapaino OY.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2007. *Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea*. Helsinki: Edita Prima.

Kivelä, P. & Siisiäinen, M. 2007. Sosiaalinen pääoma ja verkostot – teoriasta empiriaan. Teoksessa Alanen, L., Salminen, V. & Siisiäinen, M. (toim.). *Sosiaalinen pääoma ja paikalliset kentät*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 149–177.

Koivula, E. 2009. Vapaapalokunta yhteiskunnallisena liikkeenä ja varhaisena innostamisen toteutuspaikkana. Teoksessa Hämäläinen, J. & Nivala, E. (toim.). *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja*. Kuopio: Kopijyvä, 47–64.

Kurki, L. 2000. *Sosiokulttuurinen innostaminen*. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kurki, L. 2001. Sosiaalipedagoginen näkökulma varhaiskasvatukseen. Teoksessa Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.). *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. Juva: WS Bookwell Oy, 112–135.

Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällön analyysi. *Hoitotiede* 1/1999, 3–12.

*Laki lasten päivähoitosta* L 1973/36. Finlex. Lainsäädäntö [viitattu 8.4.2011]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

*Lastensuojelulaki* L 2007/417. Finlex. Lainsäädäntö [viitattu 8.4.2011]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Lippuniemen päiväkoti. 2011. [verkkosivu]. Iisalmi [viitattu 2.5.2011]. Saatavissa: [http://www.iisalmi.fi/Suomeksi/Sosiaali-ja\\_terveyspalvelut/Perhepalvelut/Paivahoito/Paivakodit/Lippuniemen\\_paivakoti.iw3](http://www.iisalmi.fi/Suomeksi/Sosiaali-ja_terveyspalvelut/Perhepalvelut/Paivahoito/Paivakodit/Lippuniemen_paivakoti.iw3)

Lippuniemen päiväkoti. *Lippuniemen päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2009–2010*.

Lyyra, V. 2004. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoitossa – perheterapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Teoksessa Keskinen, S. & Virjonen, H. (toim.). *Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa*. Tampere: Tammer-Paino Oy, 106–124.

Rautiainen, A. 2005. *Koulu yhteisöllisenä toimijana*. Helsinki: Yliopistopaino.

Ruuskanen, H. & Vainiola, S. 2010. "Saadaan niinku aikaseks kaiken näköistä yhteistä hyvää." *Vanhempien ja päiväkodin lastentarhanopettajien näkemyksiä vanhempainyhdistystoiminnan merkityksestä varhaiskasvatuksessa* [verkkajulkaisu]. Metropolia ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö [viitattu 18.8.2011]. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010112415375>

Ruuskanen, P. 2007. Sosiaalisella pääomalla selittäminen. Teoksessa Alanen, L., Salminen, V. & Siisiäinen, M. (toim.). *Sosiaalinen pääoma ja paikalliset kentät*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 11–38.

Ryynänen, S. 2009. Yhteisöistä ja yhteisöllisyydestä. Teoksessa Hämäläinen, J. & Nivala, E. (toim.). *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja*. Kuopio: Kopijyvä, 9–22.

Pitkänen, A. Lastentarhanopettaja. Lippuniemen päiväkoti. Iisalmi 14.4.2011. Haastattelu. [viitattu 20.4.2011]

Santrock, J. 2010. *Children*. New York: The MacGraw-Hill Companies.

Seppälä, N. 2000. *Yhteisellä lapsen parhaaksi. Perhebarometri 2000*. Helsinki: Väestöliitto.

Sirola, K. 2005. *Päiväkodin vanhempainyhdistykset vanhemmuuden tukena ja yhteisöllisen kasvatustuun toteuttajina* [mikrofilmi].

Stakes. 2005. *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino OY.

Suomen vanhempainliitto ry. Vanhempaintoiminta [verkkosivu] [viitattu 7.3.2011].  
Saatavissa: <http://www.vanhempainliitto.fi/vanhempaintoiminta>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Vilèn, M., Vilhunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2011. *Lapsuus. Erityinen elämänvaihe*. Helsinki: WSOYpro Oy.

Vilkkä, H. 2005. *Tutki ja kehitä*. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

## Teemahaastattelurunko vanhempainryhmän vanhemmille

## TAUSTATIEDOT

Nimi

Mukanaoloaika vanhempainryhmässä

Lapsen ikä/ lasten iät, päiväkodissa oloaika

## TEEMA 1: VANHEMPIEN MOTIVAATIO

Alkukiinnostus: Mikä herätti aluksi kiinnostuksen vanhempainryhmän aktiiviksi ryhtymiseen?  
Miten henkilökunta on vaikuttanut aktiiviksi ryhtymiseen?  
Miten muut vanhemmat ovat vaikuttaneet osallistumiseesi?  
Mitkä ovat päällimmäisiä syitä osallistumiseen?

Ryhmässä jatkaminen/pysyminen:

Mitä ryhmä antaa sinulle/ perheelle?  
Mitä ryhmä antaa päiväkodin yhteistyölle vanhempien kanssa?  
Mitä ryhmä antaa lapsen kasvatustyölle?  
Mitä ryhmä antaa päiväkotiyhteisölle (henkilökunnalle) ?

## TEEMA 2: ESTEITÄ VANHEMPAINRYHMÄÄN OSALLISTUMISEEN

Mikä olisi voinut estää ryhmään osallistumisen?  
Mikä voisi aiheuttaa ryhmässä lopettamisen?  
Mikä estäisi koko ryhmän toiminnan?

## TEEMA 3: VANHEMPAINTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Mitä asioita vanhempaintoimintaan kuuluu?  
Mitä tavoitteita vanhempainryhmällä on?  
Miten vanhempainryhmän avulla voi kehittää päiväkodin toimintaa?  
Miten vanhempainryhmän avulla voi kehittää päiväkodin kasvatustoimintaa?  
Mihin haluatte vaikuttaa päiväkodin toiminnassa?  
Miten haluatte vaikuttaa lapsen kasvatukseen ja opetukseen?  
Millä tavalla olette saaneet osallistua päiväkodin toimintaan?

Miten vanhempaintoiminta vaikuttaa vanhempien rohkeuteen ottaa kantaa päiväkodin toimintaan?

Miten voi kehittää vanhempainryhmän ja päiväkodin välistä yhteistyötä?

Miten voi kehittää vanhempien ja päiväkodin välistä yhteistyötä vanhempainryhmän avulla?

Mitä vanhempainryhmätoiminta olisi parhaimmillaan?

#### TEEMA 4: VANHEMPAINRYHMÄN TUKI

Millaista vertaistukea olette saaneet ryhmästä?

Millaista tukea olette saaneet vanhemmuuteen?

Miten ryhmä on vaikuttanut sosiaalisiin verkostoihin /tukiverkkoon?

Millaista tukea vanhempainryhmä tarvitsee päiväkodilta?

Miten ryhmä vaikuttaa Lippuniemen lähiyhteisöön?

Miten vanhempainryhmä vaikuttaa päiväkodin perheiden väliseen yhteisöllisyyteen?

## Teemahaastattelurunko päiväkodin työntekijöille

## TEEMA 1: VANHEMPIEN MOTIVAATIO

- Alkukiinnostus:
- Mikä herättää vanhempien kiinnostuksen vanhempainryhmän aktiiviksi ryhtymiseen?
  - Miten henkilökunta vaikuttaa vanhempien aktiiviksi ryhtymiseen?
  - Miten muut vanhemmat vaikuttavat osallistumiseen?
  - Mitkä ovat päällimmäisiä syitä vanhempien osallistumiseen?
  - Mitkä tekijät edistävät ryhmään osallistumista?

## Ryhmässä jatkaminen/pysyminen:

- Mitä ryhmä antaa vanhemmille ja perheille?
- Mitä ryhmä antaa päiväkodin yhteistyölle?
- Mitä ryhmä antaa lapsen kasvatustyölle?
- Mitä ryhmä antaa päiväkotiyhteisölle?

## TEEMA 2: ESTEITÄ VANHEMPAINRYHMÄÄN OSALLISTUMISEEN

- Mitkä tekijät estävät ryhmään osallistumisen?
- Mikä estää vanhempien aktiiviryhmään osallistumisen?
- Mikä voisi aiheuttaa vanhemman ryhmässä lopettamisen?
- Mikä estäisi koko ryhmän toiminnan?

## TEEMA 3: VANHEMPAINTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

- Mitä asioita vanhempaintoimintaan kuuluu?
- Mitä tavoitteita vanhempainryhmällä on?
- Miten vanhempainryhmän avulla voi kehittää päiväkodin toimintaa?
- Miten vanhempainryhmän avulla voi kehittää päiväkodin kasvatustoimintaa?
- Miten haluatte vanhempien vaikuttavan päiväkodin toimintaan?
- Miten haluatte vanhempien vaikuttavan lapsen kasvatukseen ja opetukseen?
- Millä tavalla vanhemmat ovat osallistuneet päiväkodin toimintaan?
- Miten vanhempaintoiminta vaikuttaa vanhempien rohkeuteen ottaa kantaa päiväkodin toimintaan?

Miten voi kehittää vanhempainryhmän ja päiväkodin välistä yhteistyötä?

Miten voi kehittää vanhempien ja päiväkodin välistä yhteistyötä vanhempainryhmän avulla?

Mitä vanhempainryhmätoiminta olisi parhaimmillaan?

#### TEEMA 4: VANHEMPAINRYHMÄN TUKEA

Millaista vertaistukea vanhemmat saavat ryhmästä?

Millaista tukea he saavat vanhemmuuteen?

Miten ryhmä on vaikuttanut heidän sosiaalisiin verkostoihin /tukiverkkoon?

Millaista tukea vanhempainryhmä tarvitsee päiväkodilta?

Miten ryhmä vaikuttaa Lippuniemen lähiyhteisöön?

Miten vanhempainryhmä vaikuttaa päiväkodin perheiden väliseen

yhteisöllisyyteen?

Miten vanhempainryhmä osallistaa vanhempia yhteisöihin ja sitä kautta yhteiskuntaan?



## Eläytymismenetelmä kertomus 1

Päiväkodissa on vanhempainryhmä toiminut jo kauan aikaa.

Päiväkodin vanhempainryhmässä on tänäkin vuonna paljon innokkaita osallistujia.

Kuvittele tilanne ja kirjoita miksi vanhemmat osallistuvat innokkaasti.

## Eläytymismenetelmä kertomus 2

Päiväkodin vanhempainryhmään on haettu osallistujia jonkin aikaa.

Päiväkodin vanhempainryhmä on aiemmin toiminut hyvin, mutta tänä vuonna ei ole löytynyt innokkaita osallistujia.

Eläydy tilanteeseen ja kirjoita miksi vanhempia ei ole lähtenyt mukaan ryhmään.

Avoimen haastattelun runko

- Onko päiväkotinne vanhempainryhmä yhdistys?
- Kertokaa päiväkodin historiasta ja vanhempainryhmän historiasta.
- Onko Lippuniemen asukasyhdistys vaikuttanut ryhmän perustamiseen, miten?
- Milloin vanhempainryhmätoiminta on alkanut?
- Millaisia ryhmäkokoonpanoja on ollut ja miten ne ovat toimineet?
- Kuinka kauan sama ryhmän kokoonpano yleensä toimii?
- Mitä tavoitteita ryhmällä on?
- Minkä verran päiväkotiki on ollut yhteistyössä vanhempainryhmän kanssa?
- Onko vanhempainryhmä teidän mielestänne ennaltaehkäisevää lastensuojelua?



Iisalmen kaupunki  
Sivistyspalvelukeskus

### Viranhaltijapäätös

Päätöspvm.  
25.5.2011

Viranhaltija	päivähoidon johtaja	Pykälä	28/2011
Palveluyksikkö	Lasten päivähoito	Dnro	0/0
Toimielin	Koulutuslautakunta	Päätösluokka	0005
Asiaotsikko	Tutkimuslupa-anomus		
Päätösteksti (sis. mahdollisen valmistelijan esityksen)	Sosionomiopiskelijat Henna Kärkkäinen ja Katriina Määttä anovat tutkimuslupaa opinnäytetyölleen, jossa tutkitaan vanhempien motivaatiota päiväkodin vanhempainryhmän osallistumiseen ja sitä kautta päiväkotityön kehittämiseen. Tutkimus toteutetaan teemahaastatteluna vanhemmille ja henkilöstölle.		
Päätös	Myönnän em. tutkimusluvan sillä edellytyksellä, että salassapitosäännökset toteutuvat ja yksi kappale opinnäytetyötä toimitetaan Iisalmen kaupungille veloituksetta.		
Peruste	Hallinto - ja johtosääntö		
Nähtävilläolo			
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimusohjeet		
Tiedoksi			
Tiedoksi Itk	Koulutuslautakunta		
Saaja	Henna Kärkkäinen ja Katriina Määttä		
Valmistelija ja yhteystiedot			
Allekirjoitus ja Nimenselvennys	 Sinikka Hyvärinen päivähoiton johtaja		

## Saatekirje vanhemmille eläytymismenetelmästä



Hei!

Olemme kaksi sosionomi (AMK) opiskelijaa Savonia-ammattikorkeakoulusta Iisalimesta. Teemme opinnäytetyötä **vanhempien osallistumisesta Lippuniemen päiväkodin vanhempainryhmään**. Olemme kiinnostuneita teidän mielipiteestänne ja toivomme teidän osallistuvan tutkimukseemme.

Haluamme kerätä tietoa vanhemmilta eläytymismenetelmän avulla. Siinä annamme lyhyen alkutarinan, jonka perusteella vanhemmat kirjoittavat kertomuksen. Alkutarina on kuvaus vanhempainryhmän tilanteesta, johon vanhemmat eläytyvät ja kirjoittavat tarinan, joka tulee tilanteesta mieleen. Puolet vanhemmista kirjoittavat vanhempainryhmään osallistumisesta ja puolet osallistumisen esteistä. Näitä kirjoituksia analysoimme nimettöminä ja luottamuksellisesti.

Eläytymismenetelmä toteutetaan maanantaina 30.5.2011 teidän hakiessa iltapäivällä lapsia hoidosta, toivomme teidän varaavan hakutilanteeseen n.15 minuuttia aikaa kirjoittamiseen. Kirjoittamisen ohella on kahvitarjoilua.

Haluamme tutkia miten Lippuniemen päiväkodin vanhempainryhmää ja päiväkotia voi kehittää lasten kasvatustyön hyväksi. Kiitos jos pääsette osallistumaan opinnäytetyöhömmel!

Tarvittaessa voitte ottaa meihin yhteyttä tutkimukseen liittyen.

Henna Kärkkäinen

xxx xxxxxx

Katriina Määttä

xxx xxxxxx

Saatekirje vanhempainryhmän vanhemmille teemahaastattelusta

Hei!

Olemme kaksi sosionomi (AMK) opiskelijaa Savonia-ammattikorkeakoulusta Iisalimesta. Teemme opinnäytetyötä **vanhempien osallistumisesta Lippuniemen päiväkodin vanhempainryhmään**. Olemme kiinnostuneita teidän mielipiteestänne ja haluamme haastatella teitä, jotta saamme vanhempainryhmän äänen kuuluviin. Valitsimme haastateltaviksi vanhempainryhmän aktiivijäseniä, sillä ajattelemme heillä olevan eniten kokemusta ja näkemystä asiasta.

Haastattelu on toukokuussa ja arvioimme sen kestävän noin tunnin ajan. Teemme haastattelut päiväkodilla. Aiomme nauhoittaa haastattelut. Käsittelemme aineistoa luottamuksellisesti eikä yksittäisen haastateltavan henkilöllisyys tule ilmi. Hävitämme kaiken materiaalin kun emme enää sitä tarvitse.

Pyydämme teitä täyttämään oheisen lupalapun ja palauttamaan sen 21.4.2011 mennessä päiväkodille.

Haluamme olla mukana tuomassa näkyväksi Lippuniemen päiväkodin vanhempainryhmän merkitystä. Kiitos jos pääsette osallistumaan opinnäytetyöhömmme!

Tarvittaessa voitte ottaa meihin yhteyttä haastatteluun liittyen.

Henna Kärkkäinen

xxx xxxxxx

Katriina Määttä

xxx xxxxxx

---

**Suostun \_\_\_\_\_ (nimi) haastateltavaksi Lippuniemen päiväkodin vanhempainryhmän merkittävyyttä tutkivaa opinnäytetyötä varten.**

**Aika ja paikka \_\_\_\_\_**

**Allekirjoitus \_\_\_\_\_**

## Esimerkki teemahaastattelun analyysistä

## Esimerkki teemahaastattelun analyysistä

## Mikä motivoi vanhempia osallistumaan vanhempainryhmään?

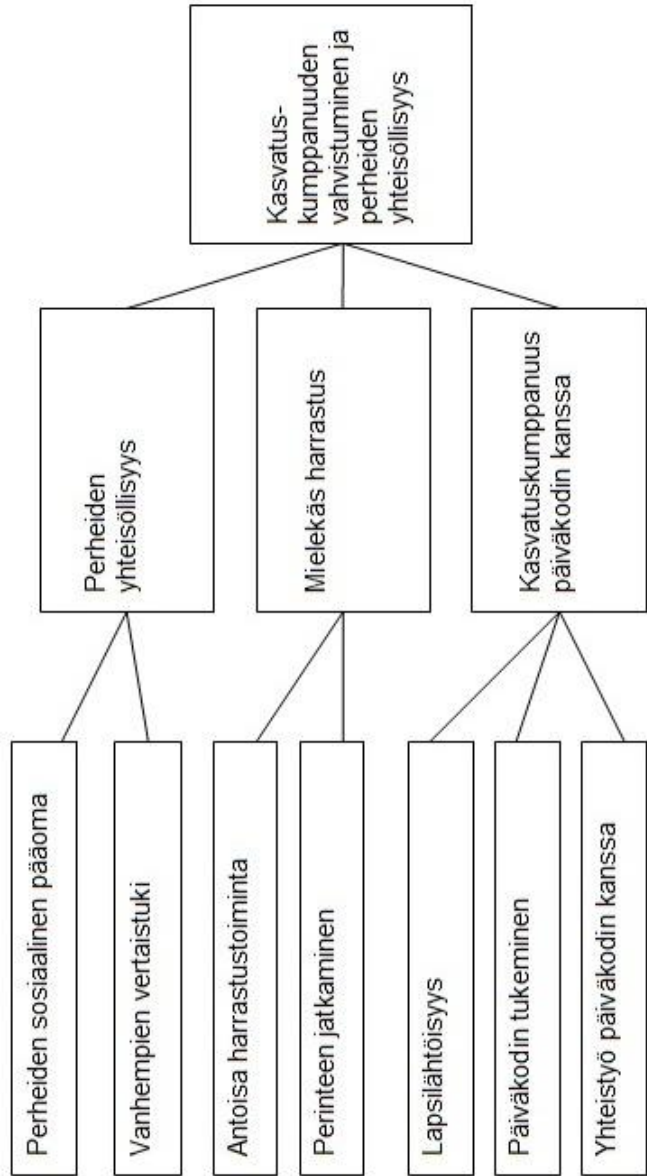
ALKUPERÄISILMAUKSET	PELKISTETYT ILMAUKSET	RYHMÄT
"..tietysti tutustuu uusiin ihmisiin.."	uusiin ihmisiin tutustuminen	
"..niin kyllähän paljo helpommin pääsee tutustumaan ihmisiin <u>silloin</u> kun ollaan ryhmänä näin.."	ryhmän kautta toisiin tutustuminen on helpompaa	
"..vois vaikka tutustua ehkä näihin toisten lasten perheisiin.."	toisten lasten perheisiin tutustuminen	Perheiden tutustuminen
"..siinä tutustuu toisten lasten vanhempiin.."	toisten lasten vanhempiin tutustuminen	
"..sitä kautta <u>tulis</u> sitä yhteistyötä <u>silloin</u> kavereita täällä kuitenkin ja monesti alkaa sitä kautta se <u>semmonen</u> vierailu, kysely että voiko tulla kylään kuitenkin <u>ojs</u> ihan kiva tunteekin niitä vanhempiakin.."	tutustuminen muihin vanhempiin	
"..vois vaikka tutustua ehkä näihin toisten lasten perheisiin.."	tutustuminen muihin perheisiin	

Esimerkki teemahaastattelun analyysistä

Esimerkki yläkategorian muodostamisesta

- Perheiden tutustuminen
  - Perheiden yhdessäolo
  - Perheiden välinen yhteistyö
  - Ryhmän tapahtumat perheille
- Perheiden sosiaalinen pääoma

Esimerkki kategorioiden abstrahoinnista





## Esimerkki eläytymismenetelmätarinoiden analyysistä

Esimerkki eläytymismenetelmätarinan analyysistä

Mitkä tekijät estävät vanhempia osallistumasta vanhempainryhmään?

ALKUPERÄISILMAUKSET	PELKISTETYT ILMAUKSET	RYHMÄT
"Vanhemmilla ei ole henkistä sidettä/yhteyttä toisiin vanhempiin .."	yhteyden puuttuminen toisiin vanhempiin	
"vierauden tunne"	vierauden tunne	Vanhemmat eivät tunne toisiaan
".. johtunee varmaan osallistuminen siitä, etten tunne ketään."	ei tunneta toisia	
"..suomalainen luonne ei oikein kylmitään lähde vieraiden kanssa ryhmäytymään."	vaikeus ryhmäytyä vieraiden kanssa	

## Esimerkki eläytymismenetelmätarinoiden analyysistä

Esimerkki kategorioiden abstrahoinnista

